

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Μ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19. — Τηλ. 227-689 | 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963 | ΑΡΙΘ. 23

Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἡ Κυβέρνησις χωρεῖ σταθερῶς εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἐπαγγελιῶν τῆς διὰ τὴν Παιδείαν. Καὶ κατὰ τρόπον ἀποφασιστικὸν καὶ ὄχι διστακτικὸν καὶ ἀποσπασματικόν, ὅπως ἄλλοτε, καὶ τὰ ὑπάρχοντα μεγάλα κενὰ τῆς Μέσης καὶ τῆς Δημοτικῆς μας Ἐκπαιδεύσεως ἐπληρώθησαν. Καὶ ἐπραγματοποιήθη ἡ δωρεὰν παροχὴ τῆς, εἰς ὅλην τὴν κλιμάκωσίν τῆς. Γεγονὸς ὑψίστης ἀναμφιβόλως σημασίας.

*

Ἡ Παιδεία ὑπῆρξεν, ὡς γνωστόν, τὸ μέγα πάθος τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Διότι ὁ φωτισμένος του νοῦς κατανοεῖ, ὅτι ἡ ζωὴ, διὰ τὴν ἔχῃ ἀξίαν, πρέπει νὰ εἶναι ἐφικτόν, ν' ἀπολαμβάνῃ ὁ καθείς ἐλευθέρως τὰ πνευματικὰ καὶ ἠθικά τῆς θέλητρα. Καὶ ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις ἐνὸς λαοῦ, παρεσκευασμένου ἀρτίως καὶ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς εἰς δρᾶσιν, εἶναι ἀκατανίκητος! Διὰ τοῦτο, ὡς κυρίαν του ἀποστολὴν ἔταξε, νὰ ἐδραιώσῃ ἀδιασείστως τὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους, ἐπὶ τῶν θετικῶν ἀξιῶν τῆς Παιδείας καὶ τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς μας Παραδόσεως. Καὶ τὸ Ἔθνος, αἰσθανόμενον ἑαυτὸ ὀξυγονούμενον χαίρει, αἰσιοδοξεῖ, καὶ τὸν ἐπευφημεῖ ἐνθουσιωδῶς, ὅπου δῆποτε ἐμφανιζόμενον.

*

Καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου τὴν Παιδείαν τὴν ἐγκολποῦται καὶ τὴν αἰσθάνεται ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην τῆς ἔννοιαν. Γνωρίζει ἄριστα, ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἀπλῶς ἡ ἐνταξίς μας εἰς τὰς ἀνέσεις καὶ εἰς τὰ θαυμαστὰ ἐπιτεύγματα, ποὺ πραγματοποιοῦν καθημερινῶς ὁ

σύγχρονος τεχνικὸς πολιτισμὸς. Καὶ ἀκόμη, ὅτι θὰ ἦτο σφάλμα μέγα, διατελοῦντες ὑπὸ τὴν γοητείαν του, νὰ δώσωμεν ὑπερβολικὴν πίστιν εἰς τὴν λογικὴν, εἰς τὴν ἐπιστήμην, καὶ εἰς τὴν δύναμιν. Ὁ ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος, ἡ ποιότης, καὶ ἐνὶ λόγῳ, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου—τῆς ὁποίας κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ἰσάξιον ἀντάλλαγμα δὲν παρέχει ὁ κόσμος—πρέπει ν' ἀποβῇ ὁ στόχος τῆς Παιδείας μας.

*

Ἀποτελεῖ ἐντροπὴν μας, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὰς ὑπερόχους μορφὰς τῶν μεγάλων Διδασκάλων τοῦ Γένους μας, ἡμεῖς, κατὰ τὸν ἐλεύθερον βίον μας, διεμορφώσαμεν τὴν θλιβερὰν μορφήν τοῦ «δασκάλου», εἰς τὸν ὅποιον ἐπιφορτίζομεν κάθε μικρόψυχον σχολαστικισμόν καὶ κάθε ἄπτερον διάθεσιν.

Χρειαζόμεθα διὰ τοῦτο νέον ἐντελῶς προβληματισμόν καὶ ριζικὴν ἀνάπλασιν τοῦ ιδεώδους τύπου τοῦ διδασκάλου, ὥστε ν' ἀποβῇ οὗτος διὰ τὴν κοινὴν συνείδησιν μορφή ἡγετική, καὶ φυσιογνωμία πρωταγωνιστοῦ εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ. Αὐτὸς θὰ τροφοδοτήσῃ τὰς ρίζας τῆς προγονικῆς μας παραδόσεως, μὲ τὰ δημιουργικὰ νάματα τῆς συγχρόνου πραγματικότητος. Αὐτὸς θὰ ἐμπλουτίσῃ τὰς στειρευούσας ὁσημέραι ὑπὸ τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ τοῦ ἀφελιμισμοῦ καρδίας μας, μὲ τὸ τρισάγιον συναίσθημα τοῦ χρέους καὶ τῆς εὐθύνης ἀπέναντι τοῦ συνόλου. Αὐτὸς θὰ διδάξῃ τὴν προσήλωσιν εἰς ἀνώτερα ἰδανικά. Καὶ αὐτὸς θ' ἀναζωογονήσῃ τὸ πνεῦμα τῆς Ἱστορίας μας, ὥστε ν' ἀποβῇ χαροποὶδς πορεία πρὸς οἰονδήποτε Γολγοθᾶν,

ΕΠΙ Τῆς ΛΗΞΕΙ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Με ἐπιβλητικότητα καὶ σεμνοπρέπειαν συγχρόνως ἐγένετο τῆς 21ῆς Νοεμβρίου ἐ.ε. ἡ καθιερωμένη τελετὴ ἐπὶ τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Πεντέλῃ «Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Κληρικῶν Ἑλλάδος», προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Ἱεραρχῶν: Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Φλωρίνης κ. Βασιλείου, Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνοῦ, Γορτυνίας καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Εὐσταθίου καὶ Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὁρους κ. Παύλου, ἔτι δὲ καὶ τῶν Καθηγητῶν τοῦ Φροντιστηρίου. Μετὰ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Μονῆς τελεσθεῖσαν Θ. Λειτουργίαν, καθ' ἣν ἐχοροστάτησεν ὁ Μακαριώτατος, ἐψάλῃ Δοξολογία, τοὺς ἱ. ὕμνους τῆς ὁποίας ἐξετέλεσε πολυμελὴς χορὸς καλλιφώνων Ἱερέων τοῦ Φροντιστηρίου, ἐπιστεγασθεῖσα διὰ τοῦ Πολυχρονισμοῦ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, χορηγοῦ τοῦ Φροντιστηρίου. Ἀκολούθως ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπηύθυνε πατρικὰς βουθεσίας πρὸς τοὺς ἀποφοιτῶντας ἐκ τοῦ Φροντι-

στηρίου 47 Ἱερεῖς, προερχομένους ἐκ τῶν Ἐπαρχιῶν: Ἀθηνῶν, Ἀρτης, Βερροίας, Ἐδέσσης, Διδυμοτείχου, Δράμας, Ἐλασσόνας, Θεσσαλιώτιδος, Θεσσαλονίκης, Θηβῶν, Ἱεραπύτνης (Κρήτης), Καλαβρυτῶν, Κιλκισίου, Κισάμου (Κρήτης), Κοζάνης, Κυδωνίας (Κρήτης), Κρήτης, Κῶ (Δωδεκανήσου), Λάμπης (Κρήτης), Λαρίσης, Μαρωνείας, Μονεμβασίας, Ναυπακτίας, Παραμυθίας, Ρεθύμνης (Κρήτης), Τριφυλίας, Τρίκκης, Φθιώτιδος, Φλωρίνης, Φωκίδος καὶ Χίου. Ἡ μαγνητοφωνηθεῖσα προσλαλιὰ τοῦ Μακαριωτάτου ἔχει ὡς ἀκολούθως :

*Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί,
Παν/τατε Ἀρχιμανδρίτα Χρυσόστομε Γαλοῦρη, Διευθυντὰ τοῦ Πνευματικοῦ τούτου Φροντιστηρίου,
Δογιώτατοι, Αἰδεσιμώτατοι μαθηταὶ τοῦ Φροντιστηρίου τούτου,*

Μετὰ πάσης κατανύξεως ἐπετελέσαμεν σήμερον τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν εἰς τιμὴν καὶ μνή-

χάριν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας· καὶ ὄχι ἀχάριστον ἀναμάσημα ξηρῶν γεγονότων καὶ πράξεων.

*

Καὶ τοῦτο, ἐν συνεργασίᾳ πάντοτε μετὰ τὴν ἀγίαν μας Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἀποστολὴν ἔχει νὰ ἐμβαθύνῃ τὰς ἐγκοσμίους ἐμπειρίας μας, μετὰ τὸ κήρυγμα τῆς μεταφυσικῆς βεβαιότητος. Καὶ νὰ διαπλάσῃ χαρακτῆρας ἠρέμους, ὑψηλόφρονες, αἰσιοδόξους, εὐθεῖς, τιμίους, καὶ δυναμένους νὰ διακρίνουν τὸ «ἐν, οὐ ἐστι χρεῖα», ἀπὸ τοὺς ἀχρήστους φλοιοὺς καὶ τ' ἀποσκυβαλίσματα τῆς καθημερινῆς πεζότητος. «Ἀρχετὸν τῆς ἡμέρας ἡ κακία αὐτῆς»...

*

Πᾶσα προσπάθεια πρὸς ἐκπαιδευτικὴν ἀναγέννησιν θὰ ἦτο ἀντλήμα εἰς πύθον Δαναῶδων, ἂν δὲν ἀντιμετωπισθῇ ἀποτελεσματικῶς ἡ πνευματικὴ πλευρὰ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας προβλήματος. Καὶ θὰ ἦτο αὕτη μονομερὴς καὶ ἀτροφικὴ, ἐὰν δὲν στηριχθῇ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Παράδοσίν μας. Αὐτὴ καὶ μόνη δύναται νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν —καθ' ὕλην— ἁρμονικὴν καὶ παμμερῆ ἱκανοποι-

ῆσιν ὅλων τῶν ἀξιολογικῶν ροπῶν τῆς ψυχῆς τῶν μαθητῶν καὶ τῶν φοιτητῶν, παρέχουσα μορφωτικὰ ἀγαθὰ, ποὺ νὰ συναποτελοῦν σύστημα καὶ ὀργανικὴν ὁλότητα, ἱεραρχικῶς διηρθρωμένην...

*

Ἡ «Ἐκκλησία» εἶναι βεβαία, ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου θὰ ἐπιδείξῃ τὸ δημιουργικὸν καὶ ἀνανεωτικὸν τοῦ ἐνδιαφέρον καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐκπαίδευσιν, μετὰ ἐξ ἴσου θαυμαστὰ ἀποτελέσματα. Ἡ μόρφωσις καὶ ἡ κατάρτισις τοῦ ἐφημεριακοῦ μας Κλήρου, πρέπει ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του νὰ ὑψωθῇ ἀνταξίως τῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μας. Καὶ νὰ εὕρῃ τὴν πληρότητα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὅλοι ἕως τώρα ἠυχόμεθα, χωρὶς νὰ τὴν βλέπωμεν πραγματοποιουμένην.

Ἡ ἀναζωογόνησις καὶ ὁ συγχρονισμὸς τῆς πνευματικῆς παραδόσεως, τὴν ὁποίαν φρουρεῖ ἡ Ἐκκλησία μας, θὰ εἶναι μεγίστη προσφορὰ πρὸς τὸ Ἔθνος. Καὶ τὸ ἄριστον τῶν μνημοσύνων πρὸς τὸν εὐσεβέστατον Λευῆτην πατέρα του.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

μην τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ἱκετεύσαμεν τὸν Κύριον, ὅπως ἐπιδαψιλεύῃ εἰς τὴν Ἱερὰν ταύτην Μοῆν πᾶσαν χάριν καὶ τὸ ἔλεος Αὐτοῦ, ἵνα εὐδοιωθῶσι πάντες οἱ ὅσοι σκοποί, τοὺς ὁποίους ἔταξεν ἡ Μοῆν αὕτη, ἡ ὁποία μογήσασα πολὺ κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, ἤρχισεν εὐτυχῶς ἀνορθομένη διὰ τῶν πνευματικῶν τούτων Φροντιστηρίων, τὰ ὁποία δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι, χάρις εἰς τὸν ζῆλον καὶ εἰς τὴν προθυμίαν καὶ εἰς τὰ αἰσθήματα τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὅλης τῆς Ἱεραρχίας ἡμῶν, θὰ προαχθῶσιν εἰς τὸ μέλλον ἔτι περισσότερον καὶ καλύτερον.

Ἄς δοξολογήσωμεν λοιπὸν καὶ πάλιν τὸν Θεόν, διότι ἠξίωσεν ἡμᾶς τὴν δεκάτην ἐβδόμην ταύτην περίοδον τῶν Πνευματικῶν Φροντιστηρίων νὰ διανύσωμεν αἰσίως καὶ μάλιστα νὰ ἔχωμεν συγκομιδὴν πλουσιωτέραν ἀπὸ κάθε ἄλλην περίοδον, ἀφοῦ ἀριθμοῦμεν τεσσαράκοντα καὶ πλέον σπουδαστάς.

Καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο εὐρισκόμενοι καὶ εὐχαριστοῦντες τὸν Θεὸν διὰ τὴν εὐλογίαν Αὐτοῦ, ἔχομεν καθῆκον νὰ εὐχαριστήσωμεν εἴτα πάντας τοὺς συντελεστάς τοῦ ἀγαθοῦ τούτου καὶ μεγάλου ἔργου.

Καὶ δεύτερον τὴν ἁγιωτάτην Σύνοδον ἡμῶν, ἡ ὁποία ἐπευλόγησε τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ὑπέδειξε εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα, τὸν μέγαν δωρητὴν τοῦ Φροντιστηρίου τούτου, τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἐπωφελέστερον θὰ διετίθετο ἡ Βασιλικὴ αὕτη χορηγία.

Κατόπιν δὲ ὀφειλόμεν ἐκφράζομεν καὶ ἔξεφράσαμεν καὶ θὰ ἐκφράζομεν εἰς κάθε περίοδον τοῦ Φροντιστηρίου τούτου τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν ἐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα ἡμῶν, ὅστις ηὔδοξε νὰ ἐπιχορηγήσῃ τὸ ἔργον τοῦτο.

Ὄφειλομεν δὲ ἐπίσης νὰ μνημονεύσωμεν καὶ νὰ μακαρίσωμεν τὴν μνήμην τοῦ Προκατόχου ἡμῶν, ὁ ὁποῖος συνέλαβε πρῶτος τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πνευματικοῦ τούτου Φροντιστηρίου. Ἐπειτα δὲ εὐχαριστίας καὶ ἐγνωμοσύνην ὀφειλόμεν εἰς πάντας τοὺς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς, ὅσοι κατὰ καιροὺς ἀπέτελεσαν τὸ Συμβούλιον τοῦ ἱεροῦ τούτου Ἰδρύματος, καὶ ὅσοι μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας παρηκολούθησαν τὰ μαθήματα, τὰ ὁποία ἐδιδάσκοντο κατὰ καιροὺς, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἐξ αὐτῶν, ἰδίᾳ πρωτοβουλία, ἐπρωτοστάτησαν καὶ ἐδίδαξαν ὅσα ἡ ἁγία ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας καὶ ἡ εὐσέβεια αὐτῶν εἶχον ὑπαγορεύσει. Ἐπειτα δὲ ὀφειλόμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Παν)τατον Διευθυντὴν Ἀρχιμανδρίτην κ. Χρυσόστομον Γαλιούρη, ὁ ὁποῖος ἐπὶ σειρᾶν ἤδη ἐτῶν ἐπεμελήθη τῆς ἐντάκτου λειτουργίας καὶ τῆς καλῆς ἀποδόσεως τοῦ Φροντιστηρίου τούτου. Ἐφέτος δὲ ἔχομεν νὰ εὐχαριστήσωμεν περισσότερον ἀκόμη τοὺς κυρίους Καθηγητάς, οἱ ὁποῖοι ἐδίδαξαν εἰς τὸ Ἰδρυμα τοῦτο καὶ νὰ εὐχαριστήσωμεν ἰδιαίτερος αὐτούς, διότι προθύμως καὶ ἄνευ ἀμοιβῆς ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν κόπον νὰ ἀνέρχωνται καὶ κατέρχωνται τὸν τόπον τοῦτον τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Μοῆς, καὶ νὰ διδάσκων δωρεὰν τὰ μαθήματα καὶ νὰ ἐξαντλοῦν ὅλον τὸ βάθος τῆς ψυχικῆς καὶ πνευμα-

τικῆς των ἱκανότητος, διὰ νὰ καταρτίσουν τοὺς μαθητευομένους των καλλίτερον. Καὶ μετὰ τὰς εὐχαριστίας ταύτας ὀφειλομεν νὰ εὐχαριστήσωμεν καὶ τὴν ἱερὰν ταύτην Μοῆν καὶ τὸν Ἠγούμενον καὶ τοὺς Πατέρας αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι ἠνοιξαν τὰς πύλας αὐτῆς καὶ ἐφιλοξένησαν ἡμᾶς καὶ περιέβαλον μὲ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ τὴν στοργὴν αὐτῶν.

Καὶ τώρα, ἐπειδὴ εὐρισκόμεθα εἰς τὸ μεταίχμιον τοῦ νὰ ἀπολύσωμεν ἡμᾶς καὶ ἐξαποστείλωμεν ὡς εὐαγγελιστὰς καὶ πνευματικὸς καθοδηγητὰς εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκάστον ἐξ ἡμῶν, μίαν ἔχομεν συμβουλήν καὶ μίαν σύστασιν νὰ μὴ νομίζετε, ὅτι τοῦ Πνευματικοῦ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνελάβετε, εἶναι ἔργον σπουδῆς, εἶναι ἔργον γραμμάτων, εἶναι ἔργον καθαρᾶς ἐπιστήμης, ἀλλὰ πρῶτιστα καὶ μάλιστα εἶναι ἔργον ἀγιότητος τοῦ βίου ἡμῶν. Διότι ὁ Πνευματικὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ἀνάγκην, ἐὰν ὁ βίος του εἶναι θεοπροπῆς, ἐὰν ὁ βίος του εἶναι ἀγνός, ἐὰν ὁ βίος του περιέχῃ τὴν ἀγιότητα δὲν ἔχει, λέγομεν, ἀνάγκην νὰ καταγίνῃ μόνον, μὲ τὰ γράμματα, ὅσον νὰ πολλαπλασιάσῃ τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου του, ἡ ὁποία θὰ τὸν φέρῃ πραγματικῶς εἰς τὴν τελειότητα νὰ γίνῃ ἀληθῆς πνευματικὸς ἡγέτης τοῦ μικροῦ ἔστω ποιμνίου, τοῦ ὁποῖου τάσσεται, πνευματικὸς ποδηγέτης. Τοῦτο εἶναι ἀλήθεια πανθομολογουμένη. Ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία πρὸς τὴν ἀληθεία ταύτην προσφέρει καὶ ἐπιστημονικὴν τροφήν, ὅχι διὰ νὰ καταρτίσῃ ἡμᾶς τελείους καὶ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως, ἀλλὰ νὰ σὰς δώσῃ νὰ ἐνοήσητε κυρίως τὸ ὕψος καὶ τὸ βάθος τῆς ἀποστολῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλήθητε, καὶ νὰ σὰς δώσῃ νὰ ἐνοήσητε ποῦ πρὸς τὴν ἐνοήσητε τὴν προσοχὴν ἡμῶν, ποῖα βιβλία πρὸς τὴν ἐνοήσητε, ποῖας ἀπόψεις πρὸς τὴν ἐνοήσητε ἐκ τῶν βιβλίων τούτων νὰ ἀποκομίσητε, πῶς ἐντέχνως νὰ χειρισθῆτε καὶ ψυχολογικῶς τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ μέγα, τὸ ὁποῖον προβάλλεται ἐνώπιον ἡμῶν. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, ἡ Ἐκκλησία πιστεύει, ὅτι ἔχετε καταρτισθῆ καὶ θὰ καταρτισθῆτε ἀκόμη περισσότερον ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἔργου ἡμῶν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι καὶ μετὰ φόβον Θεοῦ.

Ἀλλὰ ἐκτὸς τούτου, μίαν ἄλλην ἔχομεν νὰ κάμωμεν πρὸς ἡμᾶς σύστασιν, ἡ ὁποία προέρχεται ἐκ τῆς πείρας πάντων ἡμῶν τῶν Ἀρχιερέων, ὅσοι διοικοῦμεν Ἐπαρχίας, ὅσοι βλέπομεν ὅτι πολλάκις ἀδίκως φροντίζομεν νὰ καταρτίσωμεν πνευματικὸς ἡγέτας καὶ πνευματικὸς διδασκάλους τῆς Ἐπαρχίας μας. Διότι ἡ πείρα ἀπέδειξε, ὅτι ὀλίγοι ἐξ ἡμῶν ἐν προθυμίᾳ ἐφαρμόζετε τὸ πνευματικὸν καθῆκον, τὸ ὁποῖον ἔχετε ἐπωμισθῆ. Ἐγὼ τοῦλάχιστον καὶ εἰς τὴν ταπεινὴν μου Ἐπαρχίαν καὶ ἐδῶ εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, διεπίστωσα, ὅτι δὲν ἐπιμελοῦνται τοῦ ἔργου τούτου πλείστοι ὅσοι προπαρασκευασθέντες καὶ διδασκόμενοι δι' αὐτό. Τὸ ἐγκαταλείπουν ἐντελῶς καὶ ἀφήνουν εἰς τὴν προαίρεσιν τῶν χριστιανῶν, ἐὰν θέλουν νὰ προσέλθουν διὰ τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως. Τοῦτο δὲ εἶναι ἐκ τῆς πείρας δεδομένον εἰς ἡμᾶς καὶ πιστεύομεν, ὅτι καὶ αἱ συστάσεις τῆς Σχολῆς καὶ ὁ πνευματικὸς σας βίος θὰ σὰς διδάξῃ, ὅτι ἐὰν δὲν πλη-

σιάσωμεν, δὲν θὰ ἐπιτύχωμεν ποτὲ τὸ μέγα τοῦτο πνευματικὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔχομεν ἀναλάβει. Ἐὰν δὲν πλησιάσωμεν τοὺς χριστιανούς μας κατὰ ἓνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, ἵνα πείσωμεν αὐτοὺς περὶ τῆς ἱερότητος τοῦ καθήκοντος τούτου, εἰς μάτην θὰ κοπιάσωμεν, ἀλλὰ καὶ θὰ προδώσωμεν τὴν ἐντολήν, τὴν ὁποῖαν ἐλάβομεν ἐκ τῆς πνευματικῆς ἐργασίας, ἣ ὁποῖα ἔγινεν ἐν τῷ Πνευματικῷ τούτῳ Φροντιστηρίῳ.

Ἄλλας συστάσεις τὰς ἔχετε, τὰς ἐδιδάχθητε, τὰς εἶδετε καὶ ἀντελήφθητε καὶ μόνοι σας πόσον εἶναι ὑψηλὸν τὸ καθήκον σας, καὶ εἶναι περιττὸν νὰ τὰ ἐπαναλάβωμεν. Ἦδη ἡ Ἱεραρχία ὅλη ὑψώνει τὰς ἀγίας τῆς χειρῶς, καὶ καθηκόντως σὰς εὐλογεῖ καὶ σὰς ἀποστέλλει, ἵνα πνευματικὸν ἔργον ἐργασθῆτε, εἰς δόξαν Χριστοῦ καὶ εἰς κλέος καὶ δόξαν τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ὑπάγετε καὶ καρπὸν φέρετε καὶ ἡ Ἐκκλησία πάντοτε θὰ ἐπευλογῇ τὸ ἔργον σας, καὶ ὁ Κύριος ἐπιφυλάσσει ὑμῖν τὴν ἀμοιβὴν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ πιστοῦ δούλου.

Εὐθὺς ἀμέσως ὁ Διευθυντῆς τοῦ Φροντιστηρίου Πανσο. Χρυσόστομος Γιαλούρης προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατον ὡς ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία, προβολὴ αὐτῆ τῶν Οὐρανῶν, ἀποτελεῖ συγχρόνως καὶ φωτεινὴν πνευματικὴν πορείαν, διὰ μέσου τῆς Ἱστορίας, πρὸς τὴν Αἰωνιότητα. Καὶ εἶναι—κατὰ τὸν γνωστὸν παλαιὸν ὀρισμὸν—αὐτὸς ὁ Χριστὸς παρατεινόμενος εἰς τοὺς αἰῶνας. Διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἀποβαίνει ἡ Ἐκκλησία ὁ βαθύτερος σκοπὸς τῆς Ἱστορίας. Καὶ οἱ θεσμοὶ τῆς, οἱ πρεσβυγενεῖς καὶ πάνσεπτοι, ἔχουν καταξιωθῆ καὶ καθαγιασθῆ διὰ τῶν αἰῶνων ὡς φορεῖς παραδόσεων ἀτιμῶντων. Ἐχουν τὸ στοιχεῖον τῆς διαρκείας, καὶ ἀπὸ τὴν Αἰωνιότητα!

Καὶ ἰδοὺ, χάριτι θεῖα, ἐδρῖσκόμεθα ἐνώπιον ἐνὸς Ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ σημαντικωτάτου, μὴ ἀριθμούντος μὲν πολλῶν αἰῶνων ἡλικίαν, δοκιμασθέντος ὅμως πολλαχῶς καὶ ἐπιβληθέντος εἰς τὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ χαρακτηρίζεται ἀπὸ χεῖλη ὑπεύθυνα, ὡς « ἔργον Θεοῦ ». Μολοντί θὰ ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς, ὅτι δὲν εἶναι καὶ μικρᾶς διαρκείας ἢ ἐπὶ 17 περιόδους λειτουργία τοῦ θεσμοῦ τούτου μὲ ὑπερὸ 500 ἀποφοιτήσαντας ἐξ αὐτοῦ Ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Μητροπόλεων Κρήτης καὶ Δωδεκανήσου, τῆς ληγοῦσης περιόδου περιλαμβανούσης 47 Ἱερεῖς.

Τῷ Θεῷ δόξα καὶ εὐγνωμὸν εὐχαριστία εἰς ὑμᾶς, γερασμία Μακαριότης. Εἶναι ἴδιον τῶν μεγάλων, τῶν ἡγετικῶν μορφῶν, ὅχι μόνον νὰ δημιουργοῦν ἔργα μεγάλα, οὕτως εἶπεν προσωπικὰ καὶ πρωτότυπα, ἀλλὰ καὶ νὰ συντηροῦν τὰ ὑπὸ τῶν προκατόχων των κληροδοτούμενα εἰς αὐτοὺς τοιαῦτα, καὶ μάλιστα νὰ τὰ προάγουν, ἐπιθέτοντες εἰς αὐτὰ τὴν ἰδικὴν των πλέον σφραγίδα, πρὸς περαιτέρω ὄθησιν καὶ ἄθησιν. Τὸ παρὸν Φροντιστήριον ἐπιμορφώσεως τῶν κλη-

ρικῶν μας, ἰδρῶν ἡγεμονικῆ χορηγία τοῦ εὐσεβοῦς Ἀνακτος καὶ πρωτοβουλία τοῦ αἰοιδίμου προκατόχου Σας, Ἀρχιεπισκόπου Θεοκλήτου, τοῦ ὁποῖου εἶη ἀγῆρως ἡ μνήμη, εἰσῆλθεν ἐπ' ἐσχάτων εἰς νέαν ἐποχὴν. Καὶ ἔχει τοῦτο σημασίαν, τοσούτω μᾶλλον καθ' ὅσον εἶναι πλέον κοινὸν μυστικόν, ὅτι τὸ πνευματικὸν τοῦτο σεμνεῖον ἐκινδύνευσε πρὸ τινος νὰ κλείσῃ διὰ πάντος τὰς πύλας του. Ἐπὶ τέλους ὅμως ἐνίκησε τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡ Ὑμετέρα φωτεινὴ ἀντίληψις κατεῖδε τὴν ἀνάγκην καὶ χαρακτηρίσασα τοῦτο καὶ γραπτῶς (εἰς τὸν μνημειώδη τόμον τῶν «Πεπραγμένων») ὡς « ἔργον ἀπαράιτητον διὰ τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίαν », παρεμέρισε δραστηρίως, διὰ σπιβαροῦ καὶ στοργικοῦ βραχίονος, τὰ ἐμπόδια καὶ ἔδωκε τὸ πρόσταγμα «ἀρατε πύλας!».

Καὶ λοιπὸν, ἰδοὺ ἡμεῖς, διδάξαντες καὶ διδασκόμενοι, « τοῖς Σοῖς ῥήμασι πιθόμενοι ». Προσερχόμεθα ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας σεπτῆς Κορυφῆς, ἵνα καταθέσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὴν ἱστορικὴν ταύτην ἀπόφασιν τῆς ἐπαναλειτουργίας, καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν πολύτιμον εὐκαιρίαν συμπνευματισμοῦ. Καὶ εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἀλήθειαν λέγω, ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἤδη ἀνέφερον πρὸς Ὑμᾶς, τόσον προφορικῶς ὅσον καὶ ἐγγράφως, ὅτι δηλ. τὸ διδασκτικὸν προσωπικὸν τοῦ Φροντιστηρίου, εἰς ὃ συγκαταλέγεται καὶ ὁ ὁμιλῶν, παρατείνεται τῆς καθ' ὄραν ἀποζημιώσεως τὸν ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ ἀκριβῶς, ὅπως ὑποβοηθήσῃ, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου, τὸ ἔργον τοῦτο τὸ ὄντως πνευματικὸν καὶ θεοστήρικτον, εἰς ὃ τὴν ὠφελιμότητα ἀκραδάντως πιστεύει. Δικαίως ὅθεν ἐπισπᾶ τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐφημον μνησίαν ἀπὸ μέρους Ὑμῶν.

Ἐδλόγησον Δέσποτα ἄγιε, τοὺς, ἐντολῇ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ ὑπὸ τὴν Σὴν πνοήν, διακονήσαντας κατὰ τὴν λήγουσαν περίοδον τοῦ Φροντιστηρίου μας. Εἶναι δὲ οὗτοι οἱ Πανσο. Ἀρχιμανδρῆται: Χριστοφ. Παπουτσόπουλος, Ἀχιλ. Παπαθανασόπουλος, Χριστόδουλος Παπαγιάννης, Ἀλέξ. Καντώνης, Δαμασκ. Λαζαρίδης, Νικόδ. Γραικός, Νικόδ. Βαληνδράς, Γεώργ. Δελέγκας, Σπυρ. Μπιλάλης, Χρυσ. Δεληγιαννόπουλος, Παντελ. Χρυσοφάκης, Παῦλος Πολυμερόπουλος καὶ Χρυσ. Βέργης· ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. Κ. Ἀνδρουλάκης καὶ ὁ Ἱερολογ. Διάκονος Ἀναστ. Γιαννουλάτος. Ὡς ὑπεύθυνος, παρακολουθήσας τὴν ἐδυνάμειτον ἐργασίαν των, ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐξαγγείλω καὶ δημοσίᾳ τὸν δίκαιον ἔπαινον των. Ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀγαπήσαντας τὸ Ἴδρυμα τοῦτο καὶ ἐπισκεφθέντας αὐτό, μετ' ἐνθουσιασμοῦ δὲ προσομιλήσαντας πρὸς τοὺς σπουδαστάς, Σεβ. Μητροπολίτας. Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονύσιον, Συνοδικὸν Σύνοδρον, προσφέροντα μάλιστα σήμερον εἰς τὰ Μέλη τοῦ Φροντιστηρίου μας ἀνὰ ἐν ἀντίτυπον τοῦ βιβλίου του « Ὁ Πιστὸς Οἰκονόμος », Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονύσιον, ἰδιαιτέρως ἐκτιμῶντα τὴν προσπάθειαν τοῦ πνευματικοῦ τούτου Κέντρου, Παράμυθίας κ. Τίτον καὶ Τριφυλίας κ. Στέφανον, τὸν καὶ πρῶτον Διευθυντὴν αὐτοῦ, ἐπίσης δὲ τὸν Πανσο. Ἠγούμενον Λογ-

γοβάρδας κ. Φιλόθεον καὶ τὸν εὐπαιδευτον μοναχὸν Θεόκλητον Διονυσιάτην, ἔτι δὲ καὶ τὸν ἔλλογ. Καθηγητὴν κ. Π. Τρεμπέλαν, τὸν θεολόγον κ. Ἰ. Κολιτσάραν, τὸν ψυχίατρον κ. Ἀρ. Ἀσπιώτην, τὸν ἀστρονόμον κ. Κ. Χασάπην καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμ. Χρυσ. Λάλον καὶ κ. Ν. Γεωργαντίδην καὶ Π. Δεοντόπουλον ὁμοίως εὐχαριστοῦμεν. Τὴν φιλοξενήσαναν σεβασμίαν Μονὴν καθηκόντως εὐχαριστοῦμεν, σημειοῦμεν δὲ μεθ' ἱκανοποιήσεως καὶ καυχήσεως ἐν Κυρίῳ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἡ Α.Μ. μόλις πρὸ τινων λεπτῶν ἐτόνισεν, ὅτι δηλ. εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν ταύτην προσδίδει ἀπὸ τινος αἰγλήν ἢ λειτουργία ἐνταῦθα τοῦ Φροντιστηρίου μας. Θὰ ἦτο ὅμως παράλειψις ἂν δὲν ἀνεφέρομεν εὐφρόμως τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐργατικότητα τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ τοῦ Φροντιστηρίου. Ὁ «κόπος τῆς ἀγάπης» ὅλων τῶν προμηνημονευθέντων εἶθε νὰ εὐλογηθῆ δαφυλῶς παρὰ τοῦ Ἀγαθοδότου Κυρίου τοῦ ἐν ᾧ διηκόνησαν ἀμπελώνος. Ἡ καρποφορία δὲ τοῦ σπόρου τῆς διδασκαλίας εἰδικώτερον καί, πρὸ παντός, τὸ φωτεινὸν παράδειγμα τῶν Καθηγητῶν, προβαλλόμενον ἀπροσπαθῶς καὶ ἀβιάστως διὰ τῆς ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ ἀναστροφῆς, εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ ἐπηρεάσῃ εὐεργετικῶς ἅπαντας.

* * *

Διότι καὶ κατὰ τὴν λήγουσαν περίοδον ἡ καταβληθεῖσα προσπάθεια δὲν ἀπέβλεπεν εἰς παροχὴν ξηρῶν θεωρητικῶν γνώσεων, ἀλλ' εἰς δημιουργίαν βιωμάτων, ἐν ἀτμοσφαιρᾷ Ὁρθοδόξου πνευματικότητος, ἐνθα ὁ ἱερός παλμός ἀγίων συναισθημάτων ἐδόνει τὰς καρδίας ὅλων καὶ ἡ γλῶσσα ἐλάλει ἐκ τοῦ περισεσῶμενου. Ἐπροσέξαμεν τὴν πρᾶξιν ὑπὲρ τῆς θεωρίας. «Θεωρία γὰρ ἀχαλίνωτος — κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον — τάχα ἂν καὶ κατὰ κρημνῶν ᾤσειεν». Τὸν κόσμον δὲν θὰ σώσῃ ἡ πολλὴ σοφία, ἥτις «φρυσιοῖ», ἀλλ' ἡ ἐν ἀγάπῃ καλλιέργεια τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἡ ἀγιότης, ἡ ὁποία «οἰκοδομεῖ» (Α' Κορ. 8,2). Τὸ ἐξήγγειλεν ὁ Μακαριώτατος πρὸ τινος ἀπὸ τοῦ ἀγιωνύμου Ἄθω, τῆς «Πύλης ἐκεῖνης τοῦ Οὐρανοῦ» ὅταν, πανηγυριζομένης τῆς Χιλιετηρίδος τοῦ Ἀγιορειτικοῦ Μοναχισμοῦ, καὶ ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ καὶ λοιπῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πρωτάτου, δι' ὧν εἶπε, με ἐνόρασιν ὑποφύτου καὶ ἐπιγραμματικότητα, συνέτριψεν εἰδῶλα καὶ ὀρθοτόμησε τὸν λόγον τῆς Ἀληθείας. «Ἡ ἀγιότης — ὑπεγράμμισε τότε μεταξὺ ἄλλων — εἶναι μεγάλη δύναμις καὶ μοχλὸς ἰσχυρὸς διὰ τὴν λύσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ἐποχῆς» καὶ προσέθεσε τὴν μελαγχολικὴν διαπίστωσιν, ὅτι «τὸ κακὸν ἐγκείται εἰς τὸ ὅτι ἀδιαφοροῦμεν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν καὶ κοπτάζομεν τὴν ἐξωτερικὴν».

* * *

Ἴδὸν ἡ δεοντολογία, ἡ ἀμέσου μάλιστα ἐπικαιρότητος δι' ὅλους μας, προσφιλεῖς μου συμπρεσβύτεροι. Ἄς ἀποτελέσῃ τοῦτο τὴν τελευταίαν ὑπόθεσιν, τὴν ὁποίαν ὁ Διευθυντὴς θὰ εἶχε νὰ ἀπευθῶ-

νη, ἐν ἀγάπῃ πολλῇ, πρὸς ὑμᾶς, ἀπερχομένους εἰς τὰ ἴδια. Ἡ ζωὴ μας, πορεία πρὸς τὸν οὐρανόν, θὰ πρέπει νὰ ἀποβῆ ἐπικὴ πορεία πρὸς τὴν ἀγιότητα, εἰς ἀγῶν πνευματικὸς συνεχῆς. Τὸ κοσμικὸν πνεῦμα ἀρκετὰ μᾶς ἔχει διαβρώσει, ἀφοῦ καθήτητησεν ἐπιδημικὴ νόσος τῆς ἐποχῆς, εἰσεχώρησε δὲ καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς πόνος ὑπάρχει — εἶπεν ὁ σοφὸς — τὸ ὅτι δὲν εἴμεθα ἅγιοι. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ζῆ, πρὸ παντός ὁ κληρικὸς, εἶναι ἡ ἀγιότης. Τὸ ρᾶσον δέον νὰ σκεπάξῃ ἓνα ἅγιον — ὄχι μόνον μέσα εἰς τὸν Ναόν, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, παντοῦ καὶ πάντοτε. Ὁχι διπλὴ ζωὴ. Ὁ «ὡς κατενώπιον Θεοῦ» ζῶν ἱερεὺς, με συνείσθησιν τῆς παρουσίας Ἐκείνου, ἐξαγιαζεῖ κάθε στιγμήν τοῦ βίου «αἰχμαλωτίζων πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. 10,5). Κάθε ἐνορία, κάθε Ναός, κάθε ἱερατικὴ κατοικία δέον νὰ ἀποβοῦν ἐργαστήριον ἀγιότητος, ὁπότε καὶ ἡ κοινωμία, ἡ ἐπ' ἐσχάτων ὑποστάσα τρομακτικὴν καθίζησιν τοῦ ἠθικοῦ ἐπιπέδου τῆς, θὰ ἐξυγιανθῆ. Ταῦτα ὡς γενικαὶ δεοντολογικαὶ κατευθύνσεις. Χωρὶς νὰ δίδωμεν πίστιν εἰς τὰ φληναφήματα τῶν σκανδαλοθηρόντων περὶ φοβερᾶς καταπτώσεως τοῦ κλήρου, παρ' ἡμῶν τοῦλάχιστον λαμβανομένης μάλιστα ἐπ' ὄντων, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ μᾶς στατιστικῆς τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, δημοσιευθείσης προσφάτως, καθ' ἣν τὰ ὑπὸ κληρικῶν διαπραχθέντα κατὰ τὸ 1962 ἀδικήματα ἐφθασαν μόλις εἰς τὸ ποσοστὸν 0,020%, ἀνάξιον λόγου ἐν σχέσει πρὸς τὸ εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα σημειωθὲν 24,50%.

Τὸ Φροντιστήριον μας ρίπτει καὶ σήμερον τὸ σύνθημα εἰς τὸ περιβάλλον τοῦτο τῆς περισυλλογῆς: Στροφή πρὸς τὰ ἔνδον. Περισσότερα ἐσωτερικότητος. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη λύσις τοῦ προβλήματος τῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τοῦ πνεύματος, τὴν ἀγιότητα. Ἄλλως, ἡ ζωὴ μας δὲν θὰ διαφέρει ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἐνῶ ἀντιθέτως, ἡ ζωὴ ἡ πειθαρχημένη, ἡ ζωὴ ἡ ἐσταυρωμένη εἶναι μὲν εἰς διαρκῆς θάνατος, ἰσοδυναμεῖ ὅμως πρὸς ζωὴν ἀνωτέραν καὶ ὠλοκληρωμένην. Ἡ Μάχη λοιπὸν διὰ τὴν ψυχὴν μας, διὰ τὴν ἀγιότητα. Πρέπει νὰ πολεμήσωμεν ἢ νὰ ἀπολεσθῶμεν. Χωρὶς ἀγιότητα διακουβέομεν τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἰδικῆς μας σωτηρίας πρωτίστως, τὸ δὲ ἔργον μας μόνον θόρυβος καὶ ἐπίδειξις καταντᾶ, μεγαλοπρεπεῖς πομφόλυγες, καὶ ἡμεῖς ἀποβαίνομεν ἀφορμὴ σκανδάλου, ἐπικίνδυνοι διὰ τὸ περιβάλλον. Ὅποτε — ἄλλοίμονον — θὰ «μωμηθῆ ἡ διακονία» (Β' Κορ. 6,3).

Εἶναι δυνατόν, ἀδελφοί μου, νὰ μεταδίδωμεν χάριν Θεοῦ εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ ἡμεῖς νὰ εἴμεθα ἐστερημένοι χάριτος (Πρβλ. Μαλαχ. 2,2). Δὲν θὰ ὑπάρξουν λέξεις κατάλληλοι διὰ νὰ διεκτραγωδήσῃ κανεὶς τὴν ἀπώλειαν μιᾶς ψυχῆς ἱερατικῆς, οὔτε δάκρυα ἀρκετὰ διὰ νὰ θρηνήσῃ τὴν συμφορὰν τῆς πτωσεώς τῆς.

Ἄς καλλιέργησῃ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν πρωτίστως τὴν θεμελιώδη ἀρετὴν ἐκείνην, ἡ ὁποία προσφρῶς

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΛΕΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝ. ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΤΖΩΝ ΚΕΝΝΕΝΤΥ

**ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΝ Τῷ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚῷ ΝΑῶ ὙΠΟ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΤΗΝ 24.11.63**

Φιλόχριστον Ἐκκλησίασμα,

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μακαρίους κρίνει τοὺς φορεῖς τῆς εἰρήνης καὶ λέγει: «Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται». Ὑπὲρ τοιούτων εἰρηνοποιῶν, ἀτόμων καὶ ἀρχόντων, προτρέπει εἰς δεήσεις πρὸς τὸν Θεόν καὶ προσευχάς καὶ ἐντεύξεις ὁ Θεὸς Ἀπόστολος καὶ γράφει: «παρακαλῶ πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις ὑπὲρ Βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων» καὶ τοῦτο καθόσον διὰ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ ὑπήκουον, διὰ τῆς φιλανθρωπίας πρὸς τοὺς δεομένους καὶ διὰ τοῦ πραέος χαρακτῆρος αὐτῶν ἐν τῇ διοικήσει τῶν λαῶν των, διακρατοῦσι τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εἰρήνην καὶ προάγουσι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν εὐημερίαν εἰς τὸ περιβάλλον αὐτῶν. Συνοφίζων δὲ ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος Παῦλος τὸ ἐγκώμιον τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐργαζομένων τὸ ἀγαθὸν καὶ τὰς ἀμοιβὰς δι' αὐτοὺς ὑποσχόμενος, λέγει: «δόξα καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν», «οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ».

Τοιούτου διακεκριμένου ἀνδρὸς τὰς ἡνίας τοῦ εὐστρόφου καὶ κραταιοῦ ἄρματος κυβερνήσεως λαῶν ἐντέχνως χειριζομένου καὶ πιστοῦ μέχρι θανάτου εἰς τὸ ἱερὸν καθῆκον τῆς φιλοπατρίας καὶ

εἰρηνεύσεως, ἄρχοντος δηλονότι πιστοῦ, τιμήσαντος ἑαυτὸν καὶ πιστῶς ὑπηρετήσαντος ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ ὑψηλῇ θέσει ἐν ἣ ἐτάχθη, καὶ συμμορφωθέντος πρὸς τὴν θεῖαν ἐπιταγὴν τὴν διὰ τοῦ ψαλμοῦ «καὶ νῦν Βασιλεῖς σύνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν, δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ ἐν φόβῳ καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ», τοιούτου ἀνδρὸς τὴν μόρσιμον πτώσιν ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος, συνήλθομεν οὐχὶ νὰ θρηνησωμεν μόνον τὴν ἀπώλειαν, διότι δι' ἡμᾶς μακάριοι, ὡς λέγει ὁ Κύριος, πρέπει νὰ εἶναι «οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες» ἀπ' ἄρτι, ἀλλ' ἵνα ἀρμολοῦσιν ἐγκωμίοις ἐγκωμιάσωμεν καὶ ἱκετεύσωμεν τὸν Κύριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, ἵνα αὐτὸν ἀναπαύσῃ ἐν ταῖς τῶν δικαίων σκηναῖς, ὡς ὑπισχνεῖται καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Κύριος καὶ λέγει, ὅτι «τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀκολουθοῦσι μετ' αὐτοῦ» ἐνώπιον τῆς θείας δικαιοσύνης.

Ἀξιοχρέως δὲ ἤδη ἐποδουρόμενοι διὰ τὸν ἀδόκητον θάνατον, ἢ μᾶλλον τὴν ἀγρίαν αὐτοῦ δολοφονίαν, μνημονεύομεν αὐτοῦ εὐφήμεως καὶ στεφανοῦμεν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ παλάσματα.

Ἐγκώμιον δὲ ἀδιάφυστον καὶ δικαίαν εὐφημίαν ἐν τῷ θεοφιλεῖ βίῳ τοῦ ἀξιαγάστου τούτου ἀνδρὸς, τοῦ ἀειμνήστου καὶ ἀοιδίμου Ἰωάννου Κέννεντυ,

ἐχαρακτηρίσθη ὡς «ὠραιοῦτης τῆς ἀγιότητος», δηλ. τὴν ταπεινοφροσύνην. Ἡ «ὑποποιός» ταπεινώσις — ὅχι ἡ ταπεινοσχημία καὶ ταπεινολογία — ἀλλ' ἡ γνησία, ἡ χριστιανική, ἐντείνουσα τὴν συναίσθησιν τῆς ἀναξιότητός μας, ἣτις δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀπολίπη ποτέ, ἀποκλείει τὴν προσωποπαγῆ ἐργασίαν, ὥστε μὲ βαθύτατα ταπεινὸν φρόνημα νὰ ἐπαναλαμβάνομεν τὸ προδρομικὸν «Ἐκεῖνον δεῖ ἀξάνειν ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι» (Ἰωάν. 3,30), κατακλείοντες κάθε ἱερατικὴν μας προσευχὴν μὲ τὸ ψαλμικὸν «μὴ ἡμῖν, Κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἢ τῷ Σῶ Ὀνόματι δὸς δόξαν» (Ψαλμ. 113,9).

Εἰς ὁδὸν εἰρήνης πορευθῆτε, ἀδελφοί! Καὶ διὰ νὰ εἶναι δρόμος εἰρήνης, παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἀναπτυχθῇ πνευματικὴ ἐργασία ἐντατικὴ πρὸς τὰ ἔνδον καὶ εἰς βάθος, «καὶ αὐτοὶ δὲ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε» (Α' Πέτρον 1,15), ὡς «ἐργάται ἀνεπαίσχυντοι» (Β' Τιμ. 2,15), ὡπηρετοῦντες τοῦ ἁγίου

Θεοῦ τὴν δόξαν. Ἀμήν.

Ἐν τέλει ὁ ἐκ τῶν σπουδαστῶν τοῦ Φροντιστηρίου Ἀρχιμ. Σωφρ. Γραβάνης (Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης) διημήνευσε τὰς εὐχαριστίας ἀπάντων τῶν Μελῶν τοῦ Φροντιστηρίου πρὸς τὸν Μακαριώτατον καὶ τὴν περὶ αὐτὸν Ἱ. Σύνοδον διὰ τὴν στοργὴν μὲθ' ἧς οὗτοι περιβάλλουν τὸ Ἰδρυμα, εἶτα δὲ καὶ πρὸς τὸν Διευθυντὴν, ὅστις, ὡς εἶπε χαρακτηριστικῶς, δίδει τὴν ψυχὴν του εἰς τὸ ὑψηλὸν ἔργον τοῦ Φροντιστηρίου, πρὸς τοὺς Καθηγητὰς διὰ τὸν ζῆλόν των, ὡς καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς καθ' οἴονδῆποτε τρόπον συντελοῦντας εἰς τὴν εὐδωσιν τῶν ἱερῶν σκοπῶν τοῦ Φροντιστηρίου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὅλης σεμνῆς τελετῆς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀποχαιρετῶν ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν ἀποφοιτῶντων Ἱερέων, προσέφερεν εἰς αὐτοὺς τὸ πτυχίον καὶ ἀνὰ ἕν δέμα βιβλίων, ἀπαραιτήτων διὰ τὸ ἔργον των ὡς Πνευματικῶν.

**ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΠΡΩΗΝ ΗΛΕΙΑΣ ΚΥΡΟΝ ΑΝΤΩΝΙΟΝ
ΕΚΘΩΝΗΘΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΝΕΚΡΩΣΙΜΟΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΝ ΕΝ Τῷ ΜΗΤΡΟΠΟΛ. Ι. ΝΑῶ
ΑΘΗΝΩΝ ΤΗ 14^ῃ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1963, ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ
ΧΡΥΣ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ**

«Μὴ ἡμῖν Κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἢ τῷ ὀνόματί σου δὸς δόξαν» (Ψαλμ. ριγ', 9).

Μακαριώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Πενθοῦν Ἱεραρχίασμα,

Μετ' εὐλαβείας πολλῆς καὶ συνεχόμενος φόβῳ προσέρχομαι, ἵνα, κατ' ἐντολὴν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου, ἀπευθύνω τὸν δίκαιον ἔπαινον τῆς Ἱεραρχίας πρὸς τὸν ἐνώπιον ἡμῶν νεκρόν, τῷ σώματι, κείμενον, τὸν ἀπὸ τῆς χθὲς εἰς τοὺς οὐρανοὺς μετατεθέντα, μακαριστὸν Μητροπολίτην πρ. Ἱηλείας κυρὸν Ἀντώνιον. Μετ' εὐλαβείας μὲν διὰ τὴν μεστὴν Πνεύματος Θεοῦ πολυετή, ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ, διακονίαν του, ἐν φόβῳ δὲ διὰ τὸ ἀνώριμον τῆς κρίσεως, καὶ ἐπομένως στερούμενον τῆς πλήρους ἀντικειμενικότητος, τῶν παντοίων ἐκδηλώσεων τῶν συναισθημάτων αὐτοῦ ἐν τῷ βίῳ. Ἄλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ἡ εὐλάβεια ἐξουδετεροῖ τὸν φόβον, δι' ὃ καὶ ἐκ προοιμίου δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι, ὁ Μητροπολίτης πρ. Ἱηλείας Ἀντώνιος, παρὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἀτέλειαν, καὶ ἐφ' ὅσον οὐδεὶς τέλειος ἐπὶ γῆς, ὑπῆρξε μία μεγάλη Ἱεραρχικὴ μορφή τοῦ αἰῶνός μας, διὰ τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ κρίνεται οὕτως οὐχὶ μόνον ἐκ τοῦ μεγάλου καὶ πολυσχιδοῦς ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐπετέλεσεν, ὅσον, καὶ κυρίως, διότι κατενόησεν

ὅτι τοῦ τῆς Ἱεραρχίας ἔργου ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον, ἐπὶ γῆς, οὐχὶ εἰς δόξαν αὐτοῦ δέον νὰ ἀποβαίη, ἀλλὰ, μοναδικῶς εἰς δόξαν Χριστοῦ. Καὶ χαρακτηρίζεται ὡς μεγάλη μορφή διότι εἶχε τὴν δύναμιν, οὐ μόνον ἐργαζόμενος καὶ τιμώμενος, ἀλλὰ καὶ ἐν θλίψει καὶ πόνῳ βιῶν νὰ ἔχη πάντοτε ὡς ἀρχὴν εἰς τὸν βίον του καὶ ὡς γραμμὴν πορείας εἰς τὴν ζωὴν του τὸ σωτήριον Δαυϊδικὸν αἵτημα, τὸ ὁποῖον καὶ ὡς θεμέλιος τοῦ ἐξοδίου τούτου λόγου ἐτέθη: «Μὴ ἐμοὶ Κύριε, μὴ ἐμοὶ, ἀλλὰ τῷ ὀνόματί σου δὸς δόξαν», ζῶν πάντοτε ἵνα ὁ Θεὸς δοξάζεται δι' αὐτοῦ.

Τὴν πίστιν του ταύτην μαρτυρεῖ ὁ ὅλος βίος αὐτοῦ, ὅστις ἐν βραχύτητι λόγου ἔχει ὡς ἐξῆς: Ἐγενήθη τὸ 1890 ἐν Σύρῳ, ἐκ πατρὸς μὲν τοῦ Νικολάου Πολίτη, Γυμνασιάρχου, ἐκ μητρὸς δὲ τῆς Ἀγγελικῆς Φυλίνης.

Παιδίσθεν τὸν Χριστὸν ἀγαπήσας ὁ καὶ κατὰ κόσμον Ἀντώνιος Πολίτης πρὸς τὸ ὑψηλὸν καὶ Ἁγιώτατον Μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης συνεχῶς προσέβλεπεν, οὐδεμία δὲ παιδικὴ του ἐνασχόλησις ἦτο ἄσχετος πρὸς τοῦτο καὶ τὸν ἀναγκαῖον δι' αὐτὸ ἠθικὸν καὶ κατὰ Χριστὸν ἐξοπλισμὸν του. Ἡ καταφυγὴ αὐτοῦ, πρὸς τὸν ἀσκητὴν Ἱερομόναχον τῆς Ἱστορικῆς Ἱ. Μονῆς τῆς Λογγοβάρδας τῆς Πάρου Κοσμᾶν Σταματιάδην, μαρτυρεῖ ἐπαρκῶς τὸ τι ἐπεζήτη, ἀπὸ νέος, ὁ Ἀντώνιος καὶ ἐρμηνεύει

τοῦ σήμερον θρηνομένου Προέδρου τῆς Ἀμερικανικῆς Πολιτείας, ἀφ' ἑαυτοῦ προκύπτει καὶ προβάλλεται.

Ἐξ οἰκογενειακῆς ἀνατροφῆς καὶ χριστιανοπρεποῦς διαπαιδαγωγήσεως ἐμόρφωσε χαρακτῆρα ἀγαθὸν καὶ σταθερόν, μὴ ἀλλοιωθέντα ἐκ τῆς εὐμαρείας τοῦ βίου καὶ τοῦ περισσοῦ πλοῦτου. Τὰ ἐφόδια ταῦτα ἐπιδειξίως ἐπέδειξεν ἐν τε τῷ ἰδιωτικῷ αὐτοῦ βίῳ, διακριθεὶς διὰ τὴν φιλοπατρίαν αὐτοῦ ἐν ἐπικινδύνοις πολεμικαῖς ἐπιχειρήσεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐχρησιμοποίησεν ἐν τῷ πολιτικῷ αὐτοῦ βίῳ, ὅστις σύντομος μὲν ἦτο, ἀλλὰ διεκρίθη διὰ τὴν σύνεσιν, τὴν μετριοπάθειαν, τὴν φιλειρηνικότητα καὶ τὸ εὐστροφον ἐν γένει τῆς διαχειρίσεως τῶν τοῦ κόσμου πραγμάτων. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ θάνατος, ἡ μάλλον ἢ δολοφονία αὐτοῦ, προεκάλεσεν οὐ μόνον βαρυτάτην παγκόσμιον λύπην, ἀλλὰ καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὸ μέλλον, διότι ἀφήνει εἰς τοὺς διαδόχους αὐτοῦ βαρυτάτην κληρονομίαν. Οὕτως ἀνασκο-

ποῦντες τὸν βραχύτατον, ὡς μὴ ὠφελε, βίον αὐτοῦ, δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν δι' αὐτὸν τὸ τοῦ σοφοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης: «Ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ ἐδοξάσθη καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ οὐκ ἐξαιφθῆσεται».

Θρηνεῖ ἡ περιώνυμος Πατρίς αὐτοῦ, θρηνοῦσι πάντες οἱ εἰρηνόφιλοι τῆς γῆς, πενθοῦσιν οἱ ἐκ τῶν λιμῶν καὶ τῶν λοιμῶν λυτρωθέντες λαοὶ τῆς ὑψηλίου, ἀλλ' ὁ θρῆνος αὐτῶν, ὡς θυμίαμα ἀναλαμβανόμενον ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ Κυρίου, ὑψοῦται ὡς ἱκετήριος προσευχὴ πάντων, ἵνα ἀποδώσῃ αὐτῷ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ τὰ ἀγαθὰ καὶ θεάρεστα.

Ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἱεραρχία καὶ τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν ἔθνος, μνήμονες τῶν χριστιανοπρεπῶν καὶ εὐγενῶν αὐτοῦ διαθέσεων καὶ διαβημάτων, ἀπευθύνει πρὸς τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης ἱκετήριον δέησιν, ἵνα προσδεχθῇ τὸ τέκνον τοῦτο Αὐτοῦ ἐν ταῖς σκηναῖς τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων Αὐτῷ ἁγίων καὶ δικαίων. Ἀμήν.

ἀρκούντως τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐνεσάρκωνεν εἰς τὸ ὄλον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔργον του. Πόθος του μοναδικὸς θὰ ἔλεγέ τις ἦτο νὰ δοξάζεται δι' αὐτοῦ ὁ Θεός. Καὶ ὁ Θεὸς τοῦ ἐδημιούργησε τὰς πρὸς τοῦτο συνθήκας.

Εἰς ἡλικίαν 24 ἐτῶν, τὸ 1914, πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κείρεται Μοναχὸς καὶ χειροτονεῖται Διάκονος. Αἰσθάνεται τότε ἑαυτὸν ἐλεύθερον· ἐλεύθερον ἀπὸ δεσμούς γηίνους· ἐλεύθερον διὰ νὰ δοθῇ ὅλη ψυχῇ καὶ διανοίᾳ, εἰς τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἠγάπησε ἀπὸ παιδῶν, καὶ ἐπόθησε νὰ ἐπιτελέσῃ, τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας ψυχῶν. Αὐτὸ ἐπόθει καὶ πάνοπλος ἤδη εἶναι ἔτοιμος νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ ἄροτρον: Οὕτως εὐθύς μετὰ τὴν εἰς Διάκονον χειροτονίαν του διορίζεται Ἱεροκῆρυξ τῆς τότε Ἐπισκοπῆς Χαλκίδος καὶ Καρυστίας. Ἐκεῖ ὑπηρετῶν, τὸ 1917, χειροτονεῖται πρεσβύτερος καὶ χειροθετεῖται εἰς Ἀρχιμανδρίτην, συνεχίσας τὸ ἱεροκηρικτικὸν του ἔργον μέχρι τοῦ 1918, ὅτε κληθεῖς ὡς ἑφεδρὸς Στρατιωτικὸς Ἱερεὺς ὑπηρέτησεν εἰς τὸν Στρατὸν μέχρι τοῦ 1922, διελθὼν μετὰ τοῦ ἐνδόξου στρατοῦ μας ὅλας τὰς σκληρὰς δοκιμασίας τῆς Μικρασιατικῆς Ἐκστρατείας. Ὡς Ἱεροκῆρυξ καὶ ὡς Στρατιωτικὸς Ἱερεὺς ὁ Ἀντώνιος κυριολεκτικῶς ἐλατρεύθη ὑπὸ τε τοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ Στρατοῦ. Τὸν λόγον ἀσφαλῶς τὸν ἀγνοοῦν οἱ πολλοί! Ἀποδίδουν τοῦτο ἄλλοι εἰς τὴν Ἀγγελικὴν του φωνήν, ἄλλοι εἰς τὴν ρητορικὴν του δεινότητα καὶ ἄλλοι τέλος εἰς τὴν φυσικὴν του καλωσύνην. Ἐκεῖνος οὐδὲν ἕτερον ἐγνωρίζε. διότι καὶ δι' οὐδὲν ἕτερον ἐμόχθει, παρεκτός τοῦ νὰ δοξασθῇ ὁ Θεός. Ἰδοὺ ὁ μαγνήτης ποῦ προσεῖλκε τὰ πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Ἱεροκῆρυκα Ἀντώνιον. Τὸν βλέπουν νὰ παραμένῃ νῆστις εἰς τὸ ἐξομολογητήριον μέχρι βαθείας νυκτός. Τὸν θαυμάζουν, τὸν ἐπαινοῦν, ἀλλ' ἐκεῖνος εἰς ἕν ἀποβλέπει καὶ τοῦτο προσεύχεται ἀγωνιζόμενος: «Κύριε μὴ ἐμοί, ἀλλὰ τῷ σῷ ὀνόματι δὸς δόξαν».

Εἰς ἡλικίαν 32 ἐτῶν, τὸ 1922, ἐκλέγεται καὶ χειροτονεῖται Ἐπίσκοπος τῆς τότε Ἐπισκοπῆς Ἡλείας. Τὸ ἀξίωμα τοῦ συνειδητοποιεῖ ἔτι περισσότερο τὴν εὐθύνην τοῦ νὰ γίνῃ ὄργανον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δοξασθῇ ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ. Οὕτω περιτρέχει, καὶ πολλάκις πεζῇ, τὴν Ἐπισκοπήν του κηρύσσων, ἐξομολογῶν, ἱεουργῶν, τοῖς πᾶσι τὰ πάντα γινόμενος ἵνα τοὺς πάντας, διὰ Χριστοῦ σώσῃ. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐπιστέφει τὴν διακονίαν. Ὅταν ἐκήρυττεν ἠλλοίωνε φρονήματα καὶ πρὸς τὸν Χριστὸν ὠδήγει· ὅταν ἐλειτούργει εἰς οὐρανοὺς τὸ Ἐκκλησίασμα ἀνεβίβαζε καὶ ὅταν τέλος ἐξωμολόγει ἐπετύγχανε τὴν ἐκτίμωσιν τῆς διὰ τῆς μετανοίας, σωτηρίας τῶν ἐξομολογούμενων. Ἐνθουσιώδης καὶ ἀκαταπόνητος παντοῦ ὅπου ἐνεφανίζετο ἦτο ὁ φορεὺς τῆς διὰ Χριστοῦ σωτηρίας.

Ἀλλὰ καὶ τὸ γραπτὸν κήρυγμα καὶ τὴν διὰ τοῦ

ἐντύπου διδασκαλίαν ἐχρησιμοποίησε πρὸς πληρῶσιν τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς του ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης. Οὕτως ἐκτὸς τῶν ἐμπνευσμένων ποιμαντορικῶν ἐγκυκλίων πρὸς τὸ ποίμνιόν του καὶ ἀρθρῶν του εἰς τὸν ἡμερήσιον καὶ περιοδικὸν τύπον, ἐξέδωκε τύποις μελέτην αὐτοῦ μετὰ τὸν τίτλον: «Ὁ ἐξαγνισμός», τὸ εὐλογημένον αὐτὸ βιβλίον! καὶ ἑτέραν μετὰ τὸν τίτλον «Πρὸς τοὺς νέους». Ἐξέδωκεν ὁμοίως τύποις «Συνέκδημον προσευχῶν» διὰ τὴν ἐν τῷ Στρατῷ Ἑλληνικῆν νεολαίαν, ὡς ἐπίσης καὶ πλείστας ἱστορικὰς μελέτας, τὰς ὁποίας, συντομίας χάριν, παραλείπομεν νὰ μνημονεύσωμεν.

Καὶ φθάνομεν εἰς τὸ 1945 ὅτε ὁ Ἱεράρχης Ἀντώνιος, δι' οὓς λόγους ἢ παροῦσα ἱερά στιγμή ἀποκλείει νὰ μνημονεύσωμεν, τίθεται ἐκτὸς τῆς ἐπισημοῦ ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας. Ἄς τὸν ἴδωμεν καὶ ἀπὸ τότε· μήπως ἄρα γε ἐλησμόνησεν, ὡς ἐκ τῆς δοκιμασίας του, τοὺς παιδικούς του πόθους, τοὺς ὁποίους εἶχε καταστήσει γραμμὴν πορείας τῆς ζωῆς του;

Μήπως ἐλησμόνησε δηλαδὴ νὰ καθιστᾷ πλέον τὸν ἑαυτὸν του ὄργανον δοξολογίας τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ; Θὰ ἀπαντήσῃ ἐπ' αὐτοῦ ὁ κόσμος τῆς πρωτευούσης, ὁ κόσμος ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος, μέχρι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν συνωστίζετο εἰς τοὺς ἱερούς ναοὺς παρακολουθῶν τὸν πρ. Ἡλείας Ἀντώνιον κηρύσσοντα, ἱεουργοῦντα, ἐξομολογοῦντα. Ἐπὶ βεβαίως δι' ὅσα συνέβησαν αὐτῷ. Ἐπόθει καὶ ἐζήτηε τὴν ποιμαντορίαν λαοῦ. Ἄλλ' ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἐδόξαζε συνεχῶς τὸν Θεόν. Οὕτως ἐφυσυχάζων δὲν ἠσύχαζεν. Ἠγρύπνει ἐν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ μελέτῃ τῶν ὑπὲρ τριῶν χιλιάδων τόμων τῆς πολυτίμου βιβλιοθήκης του. Μετέφρασεν, τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρὸν, τὸν Ἀπολογητικὸν τοῦ Τερτυλλιανοῦ, ὡς ἐπίσης ὑπεμνημάτισε τὰ βιβλία τῶν Μακκαβαίων, συλλέκτης δὲ πολυτίμων χειρογράφων ἐπεδίδετο εἰς συγγραφὴν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐν χειρογράφοις θὰ ἀνεύρουν, εἰς τὸ Γραφεῖόν του, οἱ προσφιλεῖς ἀνεψιοὶ του.

Καὶ ἤδη ὁ μακαριστὸς Ἱεράρχης πληρῶσας τὸ τοῦ βίου χρέος εὐρίσκειται εἰς χεῖρας Θεοῦ, εἰς οὐρανοὺς, καὶ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς ἱστορίας, εἰς τὴν γῆν. Ἀπεκλήθη μεγάλη Ἱεραρχικὴ προσωπικότης. Καὶ ἀπεκλήθη διότι ὑπῆρξεν. Ἐπετέλεσε μέγα ἔργον. Εἰς τοὺς οὐρανοὺς οἱ ὑπ' αὐτοῦ ψυχικῶς εὐεργηθέντες θὰ βοήσουν δόξαν δι' αὐτόν. Ἄλλ' ἀπ' ἀχρῆς εἴπομεν καὶ νῦν περαίνοντες ἐπαναλαμβάνομεν, χαρακτηρίζεται ὡς μεγάλη μορφή, οὐχὶ μόνον διὰ τὸ ἐκτεταμένον καὶ πολύμορφον ἔργον του, ὅσον διότι συνέλαβε τὸ μέγα θέμα τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς, τὸ θέμα τοῦ νὰ τίθεται δηλαδὴ, διὰ τὴν ζωὴν, ὡς μοναδικὸς σκοπὸς ἢ δοξολογία τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐνεσάρκωσε πλήρως ὁ ἐκδημήσας Ἱεράρχης.

Εἶναι μακάριοι, κατὰ Θεόν, ὅσοι ἀντιλαμβάνονται οὕτω τὴν ζωὴν καὶ θέτουν ὡς σκοπὸν αὐτῆς τὸν

ΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ ΙΔΕΑΙ ΤΟΥ GUARDINI

Βασικὴν καὶ πρωταρχικὴν θέσιν εἰς τὴν καθόλου πνευματικὴν ζωὴν, κατέχει ἡ προσευχή. Εἶναι «Θεοῦ ὁμιλία, τῶν ἀοράτων θεωρία, τῶν ἐπιθυμούντων πληροφωρία, τῶν ἀγγέλων ὁμοτιμία» κατὰ Γρηγ. Νύσσης. «Νοερά καὶ δόλοψυχος συνδιάλεξις», ὁ δείκτης τῆς πνευματικότητος, τὸ θερμόμετρον τοῦ συνδέσμου ἑνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ βαθμὸς τῆς ἀγάπης μας πρὸς Ἐκεῖνον, εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς ἐνασχολήσεώς μας εἰς τὸ ἔργον τῆς προσευχῆς. Ἄνευ αὐτῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ πνευματικὴ ζωὴ, οὔτε κἂν χριστιανικὴ. Διότι ἀποτελεῖ τὸ μέγα μέσον πρὸς κατάκτησιν τῆς τελειότητος.

Παρὰ ταῦτα ὅμως, εἶναι γερονδὸς ὅτι ὀλίγην σημασίαν δίδομεν συνήθως οἱ πολλοὶ εἰς τὴν προσευχήν. Πολὺ ὀλίγον ἀσχολούμεθα εἰς τὴν πρακτικὴν τῆς ἐξάσκησης καὶ ἀκόμη πολὺ ὀλιγώτερον ἐμβαθύνομεν εἰς τὸ νόημα καὶ τὴν σημασίαν τῆς. Ὡς ἐκ τούτου δημιουργεῖται μίᾳ δυσκολία ἀπέναντι εἰς τὸ μεγάλο αὐτὸ θέμα. Χωρὶς βαθυτέραν κατανόησιν τῆς μεγάλης καὶ ἀναντιλέκτου ἀξίας τῆς προσευχῆς, κινδυνεύομεν νὰ ὀδηγηθῶμεν εἰς ἐσφαλμένην ἐκτίμησιν αὐτῆς, εὐθυγραμμίζοντες τὴν ζωὴν μας σύμφωνα πρὸς ἀντιλήψεις ἥκιστα προσ-

αρμοζομένας πρὸς τὴν βαρύτητα τοῦ μεγάλου τούτου χριστιανικοῦ καθήκοντος. Πολλοὶ τὴν ἀντιμετωπίζουν μὲ ἐλαφρότητα, ἄλλοι χωρὶς συναίσθησιν, οἱ περισσότεροι χωρὶς τὴν πρέπουσαν σοβαρότητα. Καὶ ἡ τοποθέτησις τῆς εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας εἶναι διὰ τοῦτο κακῆ.

Πρὸς διασάφισιν ἀκριβῶς ὠρισμένων λεπτομερειῶν τῆς προσευχῆς, ἐδημοσίευσεν πρὸ καιροῦ ἐν περισπούδαστον βιβλίον ὁ γνωστὸς εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἀναγνωστικὸν κοινὸν Καθηγητὴς R. Guardini (1). Καθηγητὴς τῆς καθολικῆς φιλοσοφίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου προπολεμικῶς ὁ Guardini εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκθέτη τὰ πορίσματα τῆς προσωπικῆς πείρας του ἐπὶ τοῦ μεγάλου θέματος τῆς προσευχῆς, μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν γλαφυρότητά του καὶ τὴν πειστικότητα ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν παρουσιάζουν ἐκεῖνοι ἐκ τῶν συγγραφέων, τῶν ὁποίων αἱ γραμμαὶ εἶναι ἀπόρροια τῶν ἐσωτερικῶν βιωμάτων.

Ὁλίγας λοιπὸν σκέψεις τοῦ Guardini ἐπάνω

(1) Vorschule des Betens, κατὰ γαλλικὴν μετάφρασιν ὑπὸ τὸν τίτλον «Initiation à la prière» τοῦ J. Minery, Paris 1951.

κερδαλέον καὶ σωτήριον τοῦτον σκοπὸν. Καὶ εἶναι μακάριοι διότι οἶδεν ὁ Θεὸς δοξάζειν τοὺς Αὐτὸν δοξάζοντας.

Μακάριος τοίνυν καὶ ὁ αἰδίδιμος Μητροπολίτης πρ. Ἡλείας Ἀντώνιος, τοῦ ὁποῖου ἡ μνήμη, τοῦ τοιοῦτου βίου, ἔσεται, κατὰ ταῦτα, ἐς αἰεὶ μετ' ἐγκωμίων.

Ὁ πρ. Σερρών καὶ Νιγρίτης Κωνσταντῖνος (†)

Τῇ 13ῃ παρ. μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ Μητροπολίτης πρῶην Σερρών καὶ Νιγρίτης κυρὸς Κωνσταντῖνος Μεγγρέλης.

Ὁ αἰμὴνιστος Μητροπολίτης ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος 1886 εἰς τὴν Σινώπην τοῦ Πόντου, ὅπου καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐδιδάχθη. Εἰσαχθεὶς ἐν ἔτει 1901 εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολήν, χειροτονήθη ἐν αὐτῇ διάκονος ὑπὸ τοῦ αἰδίδιμου μητροπολίτου Μαρωνείας Νικολάου τὴν 16ην Νοεμβρίου 1907. Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1908 ἀπεφοίτησεν τῆς Σχολῆς, ἀριστεύσας, διορισθεὶς ἀμέσως ἀρχιδιάκονος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡρακλείας. Χειροτονηθεὶς εἰς Πρεσβύτερον, προήχθη εἰς Πρωτοσύγκελλον τῆς αὐτῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ὑπηρετήσας εἰς τὴν θέσιν ταύτην μέχρι τοῦ ἔτους 1910, ὅτε μετετέθη εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Κυζίκου καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν

Χαλκηδόνος, ἀκολουθῶν τὸν αἰμὴνιστον Μητροπολίτην Χαλκηδόνος καὶ μετέπειτα Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Γρηγόριον. Ἡ Ἱ. Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐκτιμήσασα τὴν δρᾶσιν τοῦ αἰμὴνιστου καὶ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ἰκανότητας, προήγαγε αὐτὸν ἐν ἔτει 1914 εἰς Ἀρχιερέα καὶ ὤρισεν αὐτὸν ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκηδόνος ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς Ἐπισκοπῆς Λεύκης. Τῇ 13ῃ Ὀκτωβρίου 1922 ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως, ἣν Ἱ. Μητρόπολιν ἐποίμανεν μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου 1922, ἐν συνεχείᾳ δ' ἐξελέγη Μητροπολίτης Σερρών καὶ Νιγρίτης, ποιμάνας θεοφιλῶς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν ταύτην μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1961, ὅτε ὑπέβαλε παραίτησιν διὰ λόγους ὑγείας.

Ἡ κηδεῖα τοῦ αἰδίδιμου Μητροπολίτου ἐτελέσθη πάνδημος εἰς Σέρρας τὴν 15ην Ὀκτωβρίου, χοροστατούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Νευροκοπίου καὶ Ζιχωνῶν κ. Ἀγαθαγγέλου καὶ Μηθύμνης κ. Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Θεφ. Ἐπισκόπου Ταλαντίου κ. Στεφάνου, παρισταμένων τῶν ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ καὶ πλήθους εὐσεβοῦς λαοῦ τῶν Σερρών.

Ὁ αἰδίδιμος Μητροπολίτης, διακριθεὶς διὰ τε τὴν σύνεσιν, τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς διαθέσεώς του, βαθύτατα ἐξετιμᾶτο ὑπὸ πάντων καὶ ἠγαπᾶτο ὑπὸ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἱ. Μ. Σερρών καὶ Νιγρίτης.

Εἴη ἡ μνήμη αὐτοῦ αἰωνία!

εις τὴν ὀρθὴν τοποθέτησιν τῆς προσευχῆς εἶναι, νομίζω, σκόπιμον νὰ γίνουσι εὐρύτερα γνωσταὶ διότι εἶναι εἰς θέσιν νὰ συντελέσουν καὶ αὐταί, μαζί με ὄλην τὴν ἄλλην σχετικὴν προπαιδείαν μας, εἰς τὴν βαθυτέραν κατανόησιν καὶ οἰκείωσιν τῆς ἐννοίας τῆς προσευχῆς. Ἡ ἀξία μιᾶς μεθόδου, γράφει κάποιος ὁ A. Carrel, ἔγκειται εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς. Κάθε δὲ μέθοδος προσευχῆς εἶναι καλὴ ὅταν φέρῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἐπαφὴν με τὸν Θεόν. Ἀπὸ ἀπόψεως αὐτῆς ἡ μέθοδος τοῦ Guardini προσφέρει πολλά. Εἶναι μία συνεχῆς πορεία πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ εἰς τῆς πορείας αὐτῆς τὸν δρόμον εἰσάγομεν ἤδη τὸν ἀναγνωστὴν.

1.—Ποία ἡ ἰδανικὴ προσευχή.

Συνήθως ἐπικρατεῖ ἡ ἄποψις ὅτι ἡ πλέον ἰδανικὴ, ἡ πλέον αὐθεντικὴ προσευχὴ εἶναι ἐκείνη, ἡ ὅποια ἐκπηγάζει αὐθορμήτως ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ, χωρὶς προσπάθειαν, χωρὶς πολλὰς φορές, προετοιμασίαν. Μία ὅμως τοιαύτη θεώρησις τῆς προσευχῆς δὲν εἶναι κατὰ τὸν συγγραφέα ἐξ ὀλοκλήρου ὀρθή. Ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἰσχυρίζεται τὸ ἀντίθετον, προδίδει ὅτι πολὺ ὀλίγην ἔχει γνῶσιν τῆς προσευχῆς, ἢ τοῦλάχιστον ὅτι δὲν ἔχει σοβαρῶς ἀσχοληθῆ με αὐτήν.

Δὲν πρέπει νὰ στηριχθῶμεν εἰς τὴν αὐθορμήτην προσευχήν. Ἐχει βεβαίως καὶ αὐτὴ τὰς ἰδικὰς τῆς στιγμὰς. Δὲν εἶναι τελείως ἀγνωστος εἰς τὸν ἄνθρωπον τῆς πνευματικότητος. Εἰς στιγμὰς μεγάλης χαρᾶς ἢ λύπης ἡ ψυχὴ στρέφεται αὐθορμήτως πρὸς τὸν Θεόν. Στηρίζεται εἰς τὸ συναίσθημα περισσότερο, παρὰ εἰς τὴν λογικὴν. Ἀλλὰ ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη δὲν ὀδηγοῦν πάντοτε εἰς τὸν Θεόν. Τοῦτο εἶναι κατὰ τὸ ἡμῖς μόνον ἀληθές.

Ἡ προσευχὴ λοιπὸν ἡ ἐκπηδῶσα αὐθορμήτως ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἐνῶ εἶναι τόσον ἀποτελεσματικὴ, ἐν τούτοις ἀποτελεῖ τὴν ἐξαίρεσιν. Ἐξ ἄλλου δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς αὐτήν. Ἄν στηριχθῶμεν μόνον εἰς αὐτήν, μόνον δηλ. εἰς τὰς κινήσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ μας, θὰ φθάσωμεν κάποτε εἰς τὸ σημεῖον νὰ μὴ προσευχώμεθα πλέον. Μία κατὰ τοιοῦτον τρόπον πορεία θὰ ἦτο ἐγκαταλειμμένη εἰς τὴν τύχην τῆς, διότι ἄστατον εἶναι τὸ ἐσωτερικόν μας καὶ ἀνάλογοι πρὸς τὴν ὄλην ἰσοσυγκρασίαν μας αἱ κινήσεις του.

2.—Ἀνάγκη ἐξασκήσεως.

Ἐπειτα ἀπὸ τὰς σκέψεις αὐτὰς καταλήγει ὁ σ. εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι προκειμένου νὰ προσευχηθῶμεν ὅπως πρέπει, ὀφείλομεν νὰ μάθωμεν νὰ προσευχώμεθα, νὰ ἐξασκηθῶμεν εἰς τὴν προσευχήν, νὰ διδαχθῶμεν τὸ σύστημα τῆς καλῆς προσευχῆς, τὴν μέθοδόν τῆς. Νὰ βιάσωμεν ἐν ἐνάγκῃ τὸν ἑαυτὸν μας. Νὰ μὴ ἐξαπατηθῶμεν ἀπὸ τὸ συναίσθημα.

Διὰ τοῦτο καὶ ὀρισμένοι τύποι κατὰ τὴν ἀσκήσιν

τῆς προσευχῆς, δὲν εἶναι κατὰ τὸν σ. χωρὶς σημασίαν, ὅπως π.χ. τὸ νὰ γίνεταί αὕτη εἰς ὥρας ὀρισμένες, εἰς τόπον ὀρισμένον, εἰς στάσιν κατάλληλον. Ὅλα αὐτὰ δημιουργοῦν ἀπαραιτήτους προϋποθέσεις διὰ μίαν εὐάρεστον εἰς τὸν Θεόν προσευχήν.

Τοῦτο δικαιολογεῖται κατὰ τὸν σ. ἐκ τῆς ψυχολογικῆς ἀνάγκης νὰ δημιουργήσωμεν διὰ τὸν ἑαυτὸν μας ἐξωτερικὰ σημεῖα, τὰ ὅποια θὰ ἐξωθοῦν αὐτὸν εἰς τὴν προσευχήν. Εἶναι ἀλήθεια—καὶ αὐτὸ ἔρχεται εἰς ἐπίρρωσιν τῶν ὄσων εἴπομεν περὶ αὐθορμήτου προσευχῆς—ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπιθυμεῖ γενικῶς νὰ προσευχέται. Εὐκόλα εὐρίσκει δικαιολογίας, ὅταν πρόκειται νὰ προσευχηθῆ, διὰ νὰ ἀναβάλῃ ἢ νὰ ματαιώσῃ τὸ καθήκον αὐτό.

Ἀκριβῶς, διότι μᾶς λείπει αὐτὴ ἡ βαθύτερα κατανόησις τῆς οὐσίας τῆς προσευχῆς, φανταζόμεθα ἀβασανίστως ὅτι ἡμποροῦμεν νὰ παίζωμεν με τὸν Θεόν, νὰ τὸν ἐξαπατῶμεν με «προφάσεις ἐν ἀμαρτίας», διατηροῦντες συνάμα καὶ τὴν συνείδησίν μας ἡσυχον καὶ γαληνίωσαν. Μία τοιαύτη προσευχὴ εἶναι ἐνδεικτικὴ τοῦ πόσον μακρὰν εὐρισκόμεθα ἀπὸ τὴν ἰδεώδη προσευχήν.

3.—Ἐνα ἐρώτημα καὶ μία εἰκὼν.

Ἄλλ' εἶναι ἄραγε ἀπαραίτητος ἡ προσευχή;

Ἴδου ἓν ἐρώτημα εἰς τὸ ὅποιον δίδει ἀπάντησιν ὁ σ.. Ἀνεξαρτήτως τῆς ἀπαντήσεως ἀπὸ θρησκευτικῆς πλευρᾶς, εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἔχομεν μαρτυρίας κορυφαίων ἐπιστημόνων, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῶν διακηρύσσουν ὅτι ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος διατρέχει μέγαν κίνδυνον, ἂν εἰς τὴν ζωὴν του δὲν ὑπάρξῃ κάτι τὸ ἀνάλογον πρὸς τὴν προσευχήν. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος χάνει ὅλον ἐν καὶ περισσότερο τὸ ἐσωτερικὸν κέντρον ἰσορροπίας, τὴν προσωπικότητά του. Ὁ ἐξωστρεφῆς εὐκόλα ὀδηγεῖται εἰς τὴν φθοράν. Ἄν δὲν ἀναζητήσῃ τὸν μοχλὸν ὁ ὅποιος στηρίζει ὅλον τὸ οἰκοδόμημά του, εἶναι καταδικασμένος. Καὶ ἡ ἀναζήτησις αὐτῆς εὐρίσκεται εἰς τὴν περισυλλογήν, εἰς τὴν εἰς βάθος ἐργασίαν, δηλ. εἰς ἓνα εἶδος προσευχῆς.

Τὴν ἀξίαν τῆς προσευχῆς ἐξ ἐπόψεως ἰατροψυχολογικῆς τονίζουσι σήμερον, εἴπερ ποτὲ ἢ ἄλλοτε, διάσημοι ἰατροὶ καὶ ψυχίατροι, συμφωνοῦντες ὅτι διὰ τῆς προσευχῆς ἐπέρχεται ἐσωτερικὴ ἰσορροπία καὶ ἀποκατάστασις τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἡρεμίας ἐν τῇ συνειδήσει (2).

(2) Οἱ ἰατροὶ Francois Leuret καὶ Henri Bon ἀποδίδουν θαυματουργικὰς ἐνεργείας εἰς τὴν προσευχήν, ἀναλύοντες εἰδικῶς τὸ θέμα ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτῶν ὑπὸ τὸν τίτλον: Les Guerisons Miraculeuses Modernes (Paris 1950). Ὁ δὲ πολὺς βιολόγος Carrel ἐν τῷ περισπουδάστῳ βιβλίῳ αὐτοῦ «Ἡ Προσευχὴ» ἀναφέρει ὅτι: «ἀκόμη καὶ ὅταν ἡ προσευχὴ ἔχει μικρὴν ἀξίαν ἀσκεῖ πάντοτε ἐπίδρασιν εἰς τὴν διαγωγὴν μας... Οἱ κοινωνικῆς ομάδες ποὺ προσεύχονται χαρακτηρίζονται ἀπὸ κάποια ἐμμονὴ στὸ αἶσθημα τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς εὐθύνης, ἀπὸ λιγώτερη ζήλεια καὶ κακία καὶ ἀπὸ κάποια καλωσύνη πρὸς τοὺς ἄλλους... Τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσευχῆς (ἐπὶ τῆς υγείας) διαπιστώνον-

Ἄνᾶγκη λοιπὸν τῆς ἐποχῆς μας ἡ προσευχή. Ἀπαραίτητος εἰς τὴν ζωὴν μας. Ἐδῶ ὁ Guardini χρησιμοποιεῖ μίαν εἰκόνα διὰ νὰ καταδείξη τὴν ἀναγκαιότητά της: ἡ προσευχή, λέγει, εἶναι ἀπαραίτητος, ὅσον καὶ ἡ ἀναπνοή.

Ἄλλὰ ἡ ἀναπνοή εἶναι διὰ τὸν ἄνθρωπον μία ὀργανικὴ λειτουργία αὐτόματος, μὴ ἐξαρτωμένη δηλ. ἀπὸ τὴν θέλησίν του, μὴ ἔχουσα ἀνάγκην ἐξασκήσεως. Ποῦ τώρα εὐρίσκει ὁ σ. σημεῖα ἐπαφῆς διὰ τὴν παρομοίωσιν; Κατ' ἀρχὴν τὸ γεγονός τῆς αὐτομάτου λειτουργίας τῆς ἀναπνοῆς, δὲν εἶναι ἀπόλυτον. Ὑπάρχει, ὡς γνωστόν, καὶ ἡ ἄδηλος λεγομένη ἀναπνοή, τὴν ὁποῖαν ὁ ἄνθρωπος καλεῖται διὰ καταλλήλου καὶ συστηματικῆς ἐξασκήσεως νὰ τὴν ἐνισχύσῃ καὶ νὰ τὴν ἐνδυναμώσῃ. Τὸ βασικὸν ὅμως σημεῖον εἶναι τὸ ἐξῆς: ἔργον τῆς ἀναπνοῆς εἶναι νὰ διατηρῇ τὴν ζωὴν ἐντὸς μας. Κατὰ παρόμοιον τρόπον καὶ ἡ προσευχή παίζει ἀνάλογον ρόλον διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν. Ἐχει ὡς ἀντικείμενον τῆς τὴν ζωὴν ταύτην, ἡ ὁποία παρὰ τὴν σπουδαιότητά της εἶναι ἐμπειπιστευμένη εἰς τὰς χεῖράς μας. Καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν πρέπει νὰ μὴν τὴν ἀφήσῃ ἡ προσευχή νὰ σβύσῃ.

4.—Μία ἀντίφασις.

Εἰς τὰς σχέσεις Θεοῦ—ἀνθρώπου ὑπάρχει μία ἀντίφασις: ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξαρτήσεώς του ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἐν τούτοις θέλει διὰ τῶν πραγμάτων ν' ἀγνοῇ αὐτὴν τὴν θεμελιώδη σχέσιν καὶ ἐπιζητεῖ νὰ ἀποφύγῃ τὸν Θεόν. Αὐτὴ ἡ ἀντίφασις φαίνεται καθαρὰ εἰς τὸ ζήτημα τῆς προσευχῆς, τὴν ὁποῖαν ὁ ἄνθρωπος παντὶ σθένει ἀποφεύγει.

Βεβαίως πρὸς τοῦτο συμβάλλουν πολλοὶ λόγοι. Τὸ ὅτι κατ' ἀρχὴν δὲν διαθέτομεν ὅσην πίστιν πρέπει νὰ ἔχωμεν. Ἦμπορεῖ νὰ μὴ σηρίζεται εἰς τὸ συναίσθημα ἡ προσευχή. Πρέπει ὅμως νὰ βασιζέται ἀπαραιτήτως ἐπὶ τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεόν. Ἀποτελεσματικὴ δὲν εἶναι ἡ προσευχή, ἡ ὁποία γίνεται μὲ τὴν ἐλπίδα ἐνὸς καλοῦ ἀποτελέσματος, ἀλλ' ἐκείνη ἡ ὁποία βασιζέται εἰς μίαν ἐξωτερικὴν σχέσιν μὲ τὸν Θεόν, εἰς τὴν ζῶσαν πίστιν. Δὲν νοεῖται προσευχή χωρὶς πίστιν, οὔτε πίστις χωρὶς προσευχὴν.

Ἐπειτα τὸ ὅτι δὲν ἔχομεν διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ, δυσχεραίνει τὸ ἔργον τῆς

ταὶ μὲ βεβαιότητα μόνο στὶς περιπτώσεις ὅπου εἶναι ἀνεφάρμοστη κάθε θεραπευτικὴ μέθοδος ἢ ποὺ κι' ἂν ἐφαρμόσθηκε, ἀπέτυχε... Τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσευχῆς ἔρχονται μερικὲς φορὲς κεραυνοβόλα. Πολλοὶ ἄρρωστοι θεραπεύθησαν σχεδὸν στιγμιαίᾳ ἀπὸ σοβαρὰς παθήσεις...». Καὶ ἐπιλέγει ὁ μεγάλος βιολόγος: «Γι' αὐτὸ ὁ γιατρός ποὺ βλέπει ἕναν ἄρρωστο νὰ προσεύχεται, πρέπει νὰ χαρῆ. Ἡ γαλήνη ποὺ φέρνει ἡ προσευχή ἀποτελεῖ μεγάλη βοήθεια γιὰ τὴν θεραπευτικὴν». Βλ. ἐν Α. Carrel, Ἡ Προσευχή, σ. 23,24,26.

προσευχῆς καὶ τονίζει τὴν ἀντινομίαν. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι σωματικὸς περισσότερο ἢ πνευματικὸς. Ὅ,τι ἀντιλαμβάνεται διὰ τῶν αἰσθήσεων, ἐκείνο καὶ κατανοεῖ, ἐκείνο καὶ συνήθως ὑπολογίζει. Τοὺς ἄνθρώπους τοὺς ὁποῖους καθημερινῶς βλέπομεν, τοὺς συλλαμβάνομεν διὰ τῶν αἰσθήσεων καὶ ἔχομεν διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ κατοχὴν αὐτῶν. Καὶ ὅμως. Ἄν καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἐξ ἴσου παρῶν δίπλα μας, δὲν Τὸν ἀντιλαμβανόμεθα, διότι δὲν Τὸν βλέπομεν. Μόνον τὸ ὄμμα τῆς πίστεως Τὸν καθορᾷ, μόνον ἡ ἀγάπη Τὸν κατανοεῖ. Ὅλοι ὅμως δὲν διαθέτουν αὐτὰς τὰς πνευματικὰς αἰσθήσεις. Καὶ τραγικὰ ἀναπηδοῦν αἱ ἐπιπτώσεις τὰς ὁποίας τονίζει ὁ σ.: Τὸ πλάσμα, ὁ ἄνθρωπος, νὰ μὴ θέλῃ νὰ συναντήσῃ τὸν Πλάστην του· καὶ νὰ δράττεται πάσης εὐκαιρίας διὰ νὰ τὸν ἀποφύγῃ.

Διὰ τοῦτο εἶναι παρακεκινδυνευμένον νὰ ἐπαναπαυθῆ κανεὶς εἰς τὰς ἐσωτερικὰς του διαθέσεις. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή. Ἡ αὐθόρμητος προσευχή φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως εὐλικρινής. Τοιαύτη ὅμως εὐλικρινεία ἐδῶ βλάπτει, ἀφοῦ ὁ πνευματικὸς μας ὀργανισμὸς νοσεῖ. Καὶ ἐμπιστευόμενοι εἰς τὰς ἐσωτερικὰς μας παρορμήσεις, θὰ ἐμιμούμεθα τὸν ἄσθενῆ, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπέμενε νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς παραισθήσεις του.

Ἡ φαινομενικὴ εὐλικρινεία τοῦ αὐθόρμητισμοῦ οὐσιαστικῶς εἶναι ἄρνησις τῆς ἀληθείας. Τὸ πηγαῖον συναίσθημά μας δὲν εἶναι δυστυχῶς πάντοτε φορεὺς τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὀδηγεῖ πάντοτε εἰς Αὐτόν.

Δὲν ἀπομένει λοιπὸν ἄλλη ὁδὸς ἀπὸ τὴν ἐξάσκησιν καὶ τὴν ἐπιμελῆ προπαρασκευὴν. Τὴν ὁδὸν ταύτην εὐρίσκομεν καὶ ἐν τῇ Π.Δ. «Πρὶν εὐξασθαι, ἐτοιμάσον σεαυτὸν» (Σοφ. Σειράχ 18,23). Τοῦτο ἄλλωστε κάμνομεν διὰ κοινὰ πράγματα ἡσσοнос σπουδαιότητος: παραδιδόμεθα εἰς σκέψιν πολλήν, ὅταν πρόκειται νὰ ἀναλάβωμεν ἕν σπουδαῖον ἔργον. Ὁ ἔχων ὀλίγην γνώσιν μουσικῆς δὲν εἰσέρχεται ποτὲ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν θόρυβον τοῦ δρόμου εἰς τὴν αἴθουσαν συναυλιῶν, χωρὶς νὰ μεσολαβῆσῃ ἕνα μικρὸν μεταβατικὸν διάστημα, ἀπὸ τῆς τύρβης εἰς τὴν γλυκεῖαν ἀρμονίαν τῆς μουσικῆς. Πρὸ πάσης σοβαρᾶς ἐνασχολήσεως ἀποδιώκομεν τὴν διασποράν τοῦ πνεύματός μας. Τοῦτο πρέπει ὀπωσδήποτε νὰ γίνῃ καὶ διὰ τὸ σοβαρώτατον ἔργον τῆς προσευχῆς. Μὲ τὰς γηΐνας μας δυνατότητας καὶ μὲ τὸ ὄπλον τῆς πίστεως πρέπει, ὅ,τι ἱερὸν εὐρίσκεται ἐντὸς μας, νὰ τοῦ δώσωμεν τὴν δυνατότητα νὰ ἐκδηλωθῇ. Ἡ προπαρασκευὴ αὕτη, κατὰ τὸν σ. ἀξίζει ὅσον αὕτη αὕτη ἡ προσευχή. Καὶ ἕν σπουδαῖον μέσον πρὸς κατάκτησίν της εἶναι ἡ περισυλλογὴ καὶ ἡ αὐτοσυγκέντρωσις.

(Συνεχίζεται)

Διάκονος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Κ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ
Πτυχιούχος Νομικῆς

**ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΩΝ Η.Π.Α. κ. ΤΖΟΝΣΟΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ**

Ὁ Ἐξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῶν Η.Π.Α. κ. Λαμπουίς, ἐπισκεφθεὶς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομον, ἐξέφρασεν Αὐτῷ καὶ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὸ πένθος ἐπὶ τῷ θαύτῳ τοῦ ἀειμνήστου Προέδρου Κέννεντυ.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐπέδωκεν Αὐτῷ ἰδιαίτερον γράμμα, δι' οὗ μεταδίδει τὸ πρὸς τὸν Μακαριώτατον ἰδιαίτερον Μήνυμα τοῦ Προέδρου τῶν Η.Π.Α. κ. Τζόνσον, τὸ ὁποῖον δημοσιεύομεν κατωτέρω.

Μακαριώτατε,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ Σᾶς μεταδώσω τὸ ἀκόλουθον μῆνυμα τοῦ Προέδρου ΤΖΟΝΣΟΝ, τὸ ὁποῖον μόλις ἐλήφθη εἰς τὴν Πρεσβείαν.

Μεγάλως ἐκτιμῶ τὸ εὐγενὲς συλλυπητήριο μῆνυμα ἐπὶ τῷ τραγικῷ θανάτῳ τοῦ Προέδρου KENNEDY.

Ἡ ἔκφρασις τῆς συμπαθείας ὑμῶν καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι λίαν εὐπρόσδεκτος εἰς ἐμέ.

Ἡ αὐθόρμητος ἔκφρασις τῆς λύπης ἣ ὁποία ἐξεδηλώθη ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐβοήθησεν εἰς τὴν πράξιν τοῦ πόνου τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ καὶ ἐμοῦ.

*Μετὰ πλήρους ἐκτιμήσεως, ὑμέτερος
XENPY P. ΛΑΜΠΟΥ-ΓΣ*

ΑΦΙΣΤΑΤΑΙ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ

Κατὰ πρόχειρον φυλλομέτρησιν τῶν δύο ἐκδοθέντων τόμων τῆς νεοεκδομένης «Θρησκευτικῆς καὶ Ἠθικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας» ἀνεγνώσαμεν ἄρθρον τοῦ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ φιλιτάτου ἡμῶν κ. Κ. Τσιροπούλου («Ἀγνότης νέων»). Τ. 1 σ. 293.

1. Πειράται ἐν αὐτῷ ὁ ἀρθρογράφος νὰ διαπραγματευθῆ, κατὰ τὸ δυνατόν, τὸ πολυσυζήτητον θέμα ἣ ἀγνότης τῶν νέων. Παρὰ τὴν ἐπαινετὴν ὅμως προσπάθειάν του, ἀφίσταται τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, διότι ἐκθέτει τὸ θέμα κατὰ τρόπον ἀσαφῆ καὶ σφαλερόν. Ἐν πρώτοις παρουσιάζει τὸν Χριστιανισμὸν ἀντιδικοῦντα πρὸς ἑαυτόν· διότι «ἐνῶ ὁ Χριστιανισμὸς—γράφει—διδάσκει, ὅτι οὐδεὶς ἀναμάρτητος ἐπὶ τῆς γῆς πλην τοῦ Χριστοῦ, τουτέστιν ὁμολογεῖ τὴν ἀδυναμίαν διατηρήσεως τῆς ψυχικῆς ἀγνότητος, ἐπιμένει ἐπὶ τῆς διατηρήσεως τῆς σωματικῆς ἀγνότητος (παρθενίας) μέχρι τοῦ γάμου· καὶ διὰ τοῦς μοναχοὺς ἔσαει». Οὐδεμίαν ἀδυναμίαν ὁμολογεῖ ὁ Χριστιανισμὸς, καθ' ὃ τὰ πάντα δυνάμενος, ἀλλὰ περιγράφει δημιουργηθεῖσαν μετὰ τὴν πτώσιν κατάστασιν. Δὲν ἐπιμένει ἀπλῶς, ἀλλὰ ἐπιμόνως ζητεῖ καὶ τὴν ψυχικὴν καὶ τὴν σωματικὴν ἀγνότητα, ἣτις, ὡς φυσικὴ ἀρετὴ· καὶ κατορθωτῆ ἀνάκαθεν ὑπῆρξεν καὶ εἶναι καὶ ὑπὸ πάντων τιμωμένη μάλιστα δὲ καὶ ἀποτελεῖ σκοπὸν διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς.

Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι μετὰ τὴν παράβασιν τῶν πρωτοπλάστων ἐν τῷ Παραδείσῳ, ἐπηκολούθησε σεισμὸς πνευματικὸς, μὲ τραγικὰ διὰ τὸν ἄνθρωπον ἀποτελέσματα. Ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ διερράγη καὶ κατέστη

ἡμιακατοίκητος ἀπὸ τὴν τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν Θ. Χάριν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὁ παραβάς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος οὐ μόνον ἀπώλεσε τὰ δῶρα τῆς ἀθανασίας καὶ ἀναμαρτησίας, ἀλλ' ἠκολούθησε τὸν ὀλισθηρὸν τῆς ἀμαρτίας δρόμον, ὥστε «πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ» (Γε' ε. σ. τ', 5). Ἐν τῇ εὐρυτέρῃ ταύτῃ ἐννοίᾳ «οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ ρύπου, ἐὰν καὶ μία ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἰωβ ιδ', 4-5), ὁ τάναντία δογματίζων «ἐάντων πλανᾶ...» (Α' Ἰωάν. α', 8). Τοῦτου ἔνεκεν καὶ ἡ Ἐκκλησία, διὰ τὰ ἀπερχόμενα τῆς παρουσίας ζωῆς τέκνα παρακαλεῖ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῆς ὑπὲρ αὐτῶν, διὰ τὸν λόγον «ἅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὡς ζῆσεται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ οὐχ ἀμαρτήσεται» (Γ' Βασ. η', 46). Ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ταύτην ἐννοίαν οὐδεὶς πράγματι ἀναμάρτητος.

Ἀφ' ἧς ὅμως ὁ Ἁγγάλος Υἱὸς τῆς Παρθένου ἀνεφώνησεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸ «τετέλεσται» τὰ πράγματα μετεβλήθησαν ἄρδην. Ὁ διαφθαρεὶς καὶ μὴ ἀνεπανορθώτως διαστραφεὶς ἄνθρωπος, ὁ πρὸς οὐρανίους πτήσεις δυσκολευόμενος ἀνθρώπινος νοῦς δὲν κατέστη ἀνεπίδεκτος τοῦ Θείου φωτισμοῦ. Καλλιεργῶν τὰς διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἐμφυτευθείσας αὐτῷ τελειότητας, ἐκτελῶν τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, φωτιζόμενος, ἐνισχυόμενος καὶ ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς Θείας Χάριτος, δύναται ἄριστα ὁ μὴ καθαρὸς ἀπὸ ρύπου καὶ ἀγνότητα νὰ διατηρήσῃ καὶ τὸν δημιουργὸν του νὰ ἀνεύρῃ καὶ τὸ ἀπολεσθὲν ἀρχαῖον κάλλος ν' ἀνακτήσῃ. Τὰς ἀσαφεῖς ὡς ἄνω σκέψεις του ὁ κ. Τσιροπούλους ἐπιχειρεῖ νὰ τὰς περιθριγκώσῃ καὶ μὲ τὸ κύρος τῆς

Ἐκκλησίας, δογματίζων ὅτι «ἡ Ἐκκλησία ἔχουσα τὴν πείραν ὅτι ἡ διατήρησις τῆς σωματικῆς ἀγνότητος τυγχάνει λίαν δύσκολος, τονίζει σήμερον ὅπως ἰδιαίτερος, οὐχὶ τὴν ἀγνότητα ἀλλὰ τὴν ἐγκράτειαν τῶν νέων». Ὁφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι διὰ πρώτην φοράν πληροφορούμεθα ἀπὸ τὸν κ. Τσιρόπουλον τὴν παράδοξον ταύτην τῆς Ἐκκλησίας διδασκαλίαν. Παρουσιάζει τὴν Ἐκκλησίαν συσχηματιζομένην τῶ νῦν αἰῶνι, μολοντί οὔτε ἀπὸ τὴν πράξιν Αὐτῆς, οὔτε ἀπὸ τὰς Θ. Γραφὰς οὔτε ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας ἐξάγεται ἡ παραδοξολογία αὕτη. Ἡ ἐπιδεικνυομένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιείκεια περὶ τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα καὶ ἡ ὑποδεικνυομένη ἐγκράτεια, οὐδόλως σημαίνει, ὅσα ὁ φίλος ἀρθρογράφος σφαλερῶς διατυπώνει.

2) Γράφει ὅτι «ὁ ἀρχαῖος κόσμος οὐδόλως ἐνδιεφέρθη διὰ τὴν ἀγνότητα τῶν νέων κ.λ.π.». Καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐκφράζομεν ἐλαφρὰν ἀμφιβολίαν. Πιθανὸν νὰ μὴ γίνεταί ἐκεῖ ὠρισμένος λόγος περὶ τῆς ἀγνείας, ὑφ' οὗς κοινωνικούς ὅρους ἀντιλαμβάνομεθα ἡμεῖς σήμερον. Ἡ ἀγνότης πάντως ἐθεωρεῖτο πολυτιμος ἀρετὴ καὶ ὡς τοιαύτη ἐτιμᾶτο εἰς ὅλας τὰς κοινωνίας ἀρχαίου καὶ νέου πολιτισμοῦ, κατὰ διάφορον ἴσως τρόπον. Οἱ ἀρχαῖοι ἀπηγόρευον τὴν εἰσοδὸν τῶν μὴ καθαρῶν εἰς ὠρισμένους ναοὺς. Εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ ναοῦ ὑπῆρχεν ἡ ἐπιγραφή «Ἄγνὸν χρὴ ἔμμεναι τὸν νηοῖο Θυάδεσι ἰόντα». Ὁ Πλάτων, ὃν ἐπικαλεῖται καὶ ὁ κ. Τσιρόπουλος καὶ ὁ ὁποῖος ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀρχαίαν σκέψιν, γράφει «οὔτε εἰς τὰ τεμένη εἰσὼν τὴν ἀγνείαν τῶν Θεῶν μιανῶ». Πλ. Νόμοι 917 β'. Ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἴππολύτου ἐξάγει τὴν ἀγνότητα, ἐμφανίζων αὐτὸν παρθένον τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, καὶ εἰς μίαν δύσκολον δι' αὐτὸν περίστασιν ἐπέδειξε διαγωγὴν παρομοίαν τῆς τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Παγιάλου, με ἀπέχθειαν ἀποτρέψας τὸν αἰσχιστὸν τῆς μητρυιᾶς αὐτοῦ ἔρωτα. (Εὐριπ. Ἴππολ. 103-106). Πολλῶν Θεοτήτων ἱερεῖς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπεχρεοῦντο ἐφ' ὅρου ζωῆς εἰς τὴν τήρησιν τῆς ἀγνείας. Ἡ Πυθία εἰς τοὺς Δελφοὺς ἦτο παρθένος. Τὸ ἴδιον συνέβαινε μετὰ τὴν ἐν Κύμῃ Σίβυλλαν, τὴν Κασσάνδραν καὶ τὰς ἄλλας ἱερείας τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ ἱεροφάντης τῆς Δήμητρος ἐν Ἐλευσίνι ἔμενον ἐφ' ὅρου ζωῆς ἀγνός. Αἱ ἐστιάδες ἐν Ρώμῃ ἦσαν παρθένοι. Αἱ διάφοροι δὲ θεαὶ ἐτιμῶντο ὡς παρθένοι (Ἄθρη—Ἐστία—Ἄρτεμις—Ἥρα κ.λ.π.) ἀλλὰ καὶ ἰδιῶται πρό τινων ἐορτῶν εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀγνείας. Ἴδου ὅτι οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἐτίμων καὶ ἐνδιεφέροντο διὰ τὴν ἀγνότητα. Δὲν ἔχει σημασίαν τὸ ὅτι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνέλθουν ὑψηλότερον τοῦ Ὀλύμπου, ν' ἀτενίσουν τὴν πέραν τοῦ τάφου ζωὴν καὶ νὰ συσχετίσων ἐκείνην μετὰ τὴν ἀγνότητα, ὡς συμβαίνει ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, δι' ὃν ἡ ἀγνότης καὶ κατορθωτὴ εἶναι καὶ βασικὴ ἀρετὴ διὰ πνευματικὰς ἀνατάσεις.

3) Ἀναφέρει τὴν ἐπιστήμην τῆς Σεξολογίας (Φρόυδ-Κίνσεϋ), ἣτις «ὡς πλέον πειστικὴ τῆς θρησκείας», ὡς γράφει, ἐπιβάλλεται τῆς δευτέρας καὶ καταδικάζει τὴν ἀγνότητα τοῦ σώματος καὶ καταλύει ὅσα ἡ θρησκεία περὶ ἀγνότητος διδάσκει. Προκαταβολικῶς λέ-

γομεν ὅτι ἡ ἐπιστήμη οὐδέποτε ὑπεστήριξεν τὴν ὑγιεινὴν βλάβην τῶν ἐγκρατῶν ἀνθρώπων. Ὁ Φρόυδισμός, ὃν ἐπικαλεῖται ὁ κ. Τσιρόπουλος, εἶναι θεωρία ἣτις προῆλθεν ἐκ παθολογικῶν περιπτώσεων καὶ δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὸν κανονικὸν ἄνθρωπον, δι' ὃ καὶ ὁ πρό μὴνός ἀποθανὼν παγκοσμίου φήμης φιλόσοφος καὶ παιδαγωγός Spranger ἀποκαλεῖ τὸν Φρόυδ ἀλχημιστὴν, τὴν δὲ ψυχολογικὴν θεωρίαν τοῦ «ταχυδακτυλοφυγίαν» (Ψυχολογ. τῆς Ἐφ. ἡλικίας μετάφρ. Λούβαρη 1956 β'. ἐκδ. σ. 155 καὶ 156 καὶ ἡ ὁποία θὰ ἰσχύη, ἐφ' ὅσον ἡ νεότης θὰ μένη ἀπροστάτευτος ἀπὸ τὴν οἰογένειαν καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ θὰ τρέφεται μετὰ τὰς «συνταγὰς» τοῦ τριγύμου Ὀβιδίου καὶ τὰς ὑλιστικὰς θεωρίας τῶν Φρόυδ καὶ Κίνσεϋ, τῆς ἀκαλύπτου πληρώσεως σαρκικῶν ὀρέξεων καὶ ἀπολαύσεων χαμερπῶν ἐπιθυμιῶν. Θὰ ἔδει ὁ ἀγαπητὸς κ. Τσιρόπουλος, διὰ νὰ καταστήσῃ τὸ ἄρθρον τοῦ σοβαρὸν, νὰ ἀνέφερε καὶ γνώμας κορυφαίων καὶ σοφῶν τῆς Ἐπιστήμης ἐκπροσώπων: Τὸν Ἀγγλὸν ἐ.π. καθηγητὴν καὶ χειροῦργον Sames Paget, τὸν ἐν Γλασκῶβη τῆς φυσιολογίας καθηγητὴν Hendrick, τὸν καθηγητὴν τῶν Παρισίων Perier, τὸν καθηγητὴν τῆς ἱατρικῆς τοῦ Μπορντώ Dubreuil, τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς καὶ κορυφαίους τῆς ἱατρικῆς Ἐπιστήμης Fournier καὶ Siredey, τὴν γνώμην τῆς Γαλλικῆς Ἱατρικῆς Ἀκαδημίας (3.4.1917), τοὺς σοφοὺς Γερμανοὺς καθηγητὰς Eulenberg-Oesterlen Sonde Regger καὶ Hufelad. Τὰς γνώμας τῶν καθηγητῶν τῆς ἱατρικῆς σχολῆς τῆς Ν. Ἰόρκης μετὰ τῶν καθηγητῶν ἱατρῶν τῶν Ἀμερικανικῶν νοσοκομείων καὶ τὰς σκέψεις τοῦ ὑγιεινολόγου Mantegazza καὶ Forel, τὰ ψηφίσματα τοῦ διεθνοῦς Συνεδρίου τῶν Βρυξελλῶν (1902) καὶ τῶν 150 ἐπιστημονικῶν κορυφῶν ἀντιπροσωπευουσῶν τὰς ἱατρικὰς πεποιθήσεις 14 χωρῶν τῶν 2 ἡμισφαιρίων. Ἄπαντες οἱ ἀνωτέρω ἐν ἐνὶ στόματι συνιστοῦν εἰς τοὺς νέους ἐγκράτειαν (ἀγνότητα) διότι καὶ δυνατὴ εἶναι ἀλλὰ καὶ ἀξιοσύστατος καὶ σωτηρία». «Ὅτι ἡ πρόωρος ἀπόλαυσις τῶν ἡδονῶν ἀποτελεῖ «τὸ ἀσφαλέςτερον μέσον συντομεύσεως τῆς ζωῆς». Καὶ ὅτι ἡ ἀγνότης «εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς ἀρίστους συνθήκας τῆς σωματικῆς—ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς υγείας». Ἴδου λοιπὸν πῶς ἀποφαίνεται ἡ ὑγιὴς ἐπιστήμη περὶ ἀγνότητος καὶ ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἀντίθεσιν εὐρίσκεται πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ οὐδόλως «καταλύει» ὅ,τι ἐκείνη οἰκοδομεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον προσανατολιζέται πρὸς αὐτήν, ἀμφοτέρων ἀποφαινομένων ὅτι «πηγαὶ ταραχῆς—δυστυχίας—ψυχικῶν καὶ σωματικῶν ἀσθενειῶν εἶναι οὐχὶ ἡ ἀγνότης, ἀλλὰ ὁ ἡδονισμὸς καὶ ἡ ἀνηθικότης, ἣτις «ἐκτρίβει τὰς σάρκας» (Παροιμ. Ε' 14). Ἐπιτραπέιτω ἵνα ἐκφράσωμεν τὴν γνώμην ἡμῶν, ὅτι ὑπῆρξε ἀβλεψία τῆς ἐποπτευσῆς ἐπιτροπῆς, διότι ἐπέτρεψεν τὴν ἀναγραφὴν ἄρθρου ἀσαφοῦς καὶ σφαλεροῦ εἰς βιβλίον, ὅπερ φιλοδοξεῖ νὰ καταλάβῃ—καὶ ὀρθῶς—ἡγετικὴν θέσιν ἐν τῇ νεωτέρᾳ Χριστιαν. Γραμματολογία. Οἱ νέοι τοῦ μέλλοντος προστρέχοντες εἰς τὴν Χριστ. Ἐγκυκλοπαιδείαν ἵνα ἀρυσθῶσιν ἐκεῖθεν θετικὰς γνώμας περὶ ἀγνότητος, θὰ ἀπομακρύνωνται

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἔστω αἰωνία ἡ μνήμη.

Ἐπῆρξεν εὐτυχῆς καὶ ὡς ἔμπνευσις καὶ ὡς ἐκτέ-
 λεσις ἡ πρόσφατος ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρ-
 χιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου, διὰ τῆς ὁποίας ἡρημ-
 νευσεν οὗτος, κατὰ τρόπον πηγαῖον καὶ αὐθόρμητον,
 τὸ βαρὺ πένθος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ τὴν φρικτὴν
 δολοφονίαν τοῦ Προέδρου τῶν Ἠνωμένων Πολι-
 τειῶν Κέννεντυ, ὅστις ἔπεσεν μαρτυρικῶς εἰς τὰς
 ἐπάλλξεις ἐνὸς εὐγενεστάτου ἀγῶνος.

Πρόκειται διὰ ἀγῶνα ἐνὸς εὐτυχεστέρου μέλ-
 λοντος τῆς ἀνθρωπότητος, θεμελιωμένου ἐπὶ τῆς
 εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ιδεωδῶν τοῦ χρι-
 στιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ὅστις ἐπιβάλλει τὴν κατάρ-
 γησιν τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, τὴν ἰσότητα καὶ
 τὴν ἁρμονικὴν συνεργασίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ὡς τὸν Δίνκολν τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος ἐξακριχ-
 ρισεν αὐτὸν ὁ παγκόσμιος τύπος. Ἀφ' ἧς ὁ Κέννεντυ
 ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν νέος ἀνεμος ἤρχισε νὰ πνέῃ εἰς
 τὴν διεθνή πολιτικὴν. Μὲ τὴν ἀκράδαντον πίστιν εἰς
 τὰ ιδεώδη του καὶ εἰς τὸ προγονικὸν μας κήρυγμα,
 ὅτι «οὐδὲ εἰς ἐκὼν κακός», ἐνέπνευσε μίαν
 νέαν γραμμὴν εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν Ἠνωμένων
 Πολιτειῶν, τὴν ὁποίαν ὑπεχρεώθησαν οἱ πάντες ν'
 ἀκολουθήσουν, καὶ ἐξετίμησε καὶ ἐσεβάσθη καὶ αὐτὴ
 ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία.

Ἦτο, κατ' οὐσίαν, ἡ Χριστιανικὴ γραμμὴ τῆς
 θυσίας τῶν ἐγωισμῶν, χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς
 ἀνθρωπότητος. Καὶ τὸν ὠραῖόν του ἀγῶνα, πὸν τὸν
 διεξῆγε μὲ τὸ νεανικὸν του σφρίγος ἐπεσφράγισε τε-
 λικῶς διὰ τῆς σπονδῆς τοῦ αἵματός του. Καὶ εἶναι
 βέβαιον, ὅτι ὅσονδήποτε καὶ ἂν καταπολεμῶνται ὑπὸ
 τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ αἰ ἰδέαι του, θὰ ἐπικρα-
 τοῦν ὄλοεν καὶ περισσότερον.

μελαγχολικοὶ καὶ μὲ τὴν σκέψιν: Ἀφοῦ ὁ ἀρχαῖος
 κόσμος ἠδιαφόρησε διὰ τὴν ἀγνότητά, ἀφοῦ ὁ Χρι-
 στιανισμὸς ἀπλῶς φιλοσοφεῖ περὶ αὐτῆς, ἀφοῦ ἡ Ἐπι-
 στήμη ὡς πλέον «πιστικὴ τῆς Θρησκείας» (!) κα-
 ταδικάζει αὐτήν, ἀφοῦ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀκόμη ἀπὸ
 τὴν πεῖραν διεπίστωσεν ὅτι «ἡ διατήρησις τῆς σω-
 ματικῆς ἀγνότητος τυγχάνει λίαν δύσκολος, τονίζει
 δὲ σήμερον ὄλως ἰδιαιτέρως οὐχὶ τὴν ἀγνότητα, ἀλλὰ
 τὴν ἐγκράτειαν τῶν νέων», ἄρα ἡ διατήρησις τῆς
 ἀγνότητος εἶναι ἀκατόρθωτος.

Καὶ ὅμως κατὰ ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην ἀρχαῖος
 καὶ νέος κόσμος—πεῖρα καὶ ἱστορία—Θρησκεία καὶ
 Ἐπιστήμη, παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ κ. Τσιροπούλου,
 προσεῖχον καὶ ἐπαρκῶς ἐτίμων τὴν ἀγνότητα καὶ μετὰ
 τοῦ οὐρανοβάμονος Παύλου μὲ φωνὴν Στέντορος δια-
 κηρύττουσιν: Νέοι καὶ νέαι «Πνεύματι περιπατεῖτε
 καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελήσητε» Γαλ. Ε'. 16.

† Ἀρχιμαν. Α. ΣΤΑΘΑΚΑΡΟΣ

Τοῦ εὐγενεοῦς τέκνον τῆς Ἀμερικῆς Κέννεντυ,
 ἔστω αἰωνία ἡ μνήμη!

Ἀκαδημία Πατερικῶν Μελετῶν.

Καθ' ἃ ἀνεγράφη εἰς τὸν τύπον, ὁ Σεβ. Μητρο-
 πολίτης Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων καὶ ὁ Κο-
 σμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου
 Θεσσαλονίκης κ. Π. Χρήστου μεταβάντες εἰς Κων-
 σταντινουπόλιν συνειργάσθησαν μετὰ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ
 Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου ἐπὶ τοῦ ζη-
 τήματος τῆς ἰδρύσεως εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Βλατά-
 δων Θεσσαλονίκης Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας Πα-
 τερικῶν Μελετῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ ἐρευνᾶται πᾶν ὅ,τι
 συναρτᾶται πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν
 Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἀκαδημία αὕτη θὰ
 διαθέτῃ μεγάλην βιβλιοθήκην καὶ θὰ προβαῖνῃ εἰς
 τὴν ἐκδοσὴν μελετῶν, θὰ ἰδρῦσῃ δὲ καὶ ἰδιαίτερον
 ἀρχεῖον φωτοτυπικῶν χειρογράφων πατερικῶν ἔργων,
 ὑπαρχόντων εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ εἰς ἄλλα μέρη.

Νομίζομεν, ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ ἐξαρθῇ ἡ ση-
 μασία τῆς Ἀκαδημίας ταύτης. Ἐφ' ὅσον εἰς ὀλό-
 κληρον τὸν κόσμον καλλιεργοῦνται σήμερον αἱ Πα-
 τερικαὶ σπουδαί, πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ γίνῃ
 τοῦτο ἐν Ἑλλάδι καὶ δὴ ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐνθα σφύ-
 ζονται τόσα μνημεῖα τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ. Ἄς
 εὐχρηθῶμεν, ὥστε ὁ περὶ τῆς Ἀκαδημίας ταύτης ὄρα-
 ματισμὸς νὰ γίνῃ τάχιστα πραγματικότης.

Καρποφόρος πνευματικὴ δρᾶσις.

Τὸ ἐπὶ τοῖς ἰωβηλαίοις τοῦ βίου (1898—1963),
 τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου καὶ τῆς καθ' ὄλον πνευματι-
 κῆς προσφορᾶς (1913—1963) τοῦ Τακτικοῦ Καθη-
 γητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου
 Ἀθηνῶν κ. Λεωνίδου Φιλιππίδου κνκλοφορῆσαν βι-
 βλίον, ὅπερ περιέχει αὐτοβιογραφικὸν σημείωμα καὶ
 σκιαγραφίαν τῆς πλουσιωτάτης συγγραφικῆς καὶ καθ'
 ὄλον πνευματικῆς δράσεώς του, ἀποδεικνύει τὰς πο-
 λυτίμους ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας ὁ διακεκριμένος κ.
 Καθηγητῆς ἔχει προσφέρει μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Ἐκ-
 κλησίαν, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Ἐπιστήμην.

Ἰδιαίτατα οἱ διατελέσαντες μαθηταὶ αὐτοῦ γνω-
 ρίζουν τὸν παλμόν, μεθ' οὗ ὁ Καθηγητῆς κ. Φιλίπ-
 πίδης διδάσκει τὴν καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ
 κηρυττομένην ἀλήθειαν, καθ' ἣν ὁ Χριστιανισμὸς
 ὑπερέχει τῶν ἄλλων θρησκειῶν οὐχὶ κατὰ βαθμόν,
 ἀλλὰ κατὰ τὸ ποῖόν καὶ τὴν οὐσίαν, ἀναφανείς «ὡς
 λάμψις ἀπ' οὐρανοῦ φωτὸς ἐκθαιμβωτικοῦ...», ὡς ἐκ-
 παγλὸς ἀποκάλυψις τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ
 Θεοῦ δι' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐν σαρκὶ φανερωθέντος, ὡς
 θρησκεία ἀπόλυτος, ὑπερκειμένη χρόνον καὶ χώρον,
 ἀσύνκριτος καὶ τελειοτάτη κατ' εἶδος καὶ γένος καὶ

κατὰ περιεχόμενον ἀξιῶν, ὡς ἥλιος ἐξ οὐρανοῦ, διαπλώσας τὸ φῶς αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἀστέρων τὴν αἴγλην καὶ τὴν δόξαν».

Ἡ «Ἐκκλησία», ἐκφράζουσα τὰ θερμὰ αὐτῆς συγχαρητήρια πρὸς τὸν Καθηγητὴν κ. Φιλιππίδην εὐχεται, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς δωρήται αὐτῷ ἔτη πολλὰ καὶ ἀνακαινιζομένην θαλερότητα, ἵνα δημοσιεύσῃ τὰ ἔτοιμα πρὸς δημοσίευσιν ἔργα του καὶ συνεχίσῃ τὴν καθ' ὅλον καρποφόρον πνευματικὴν του δρασίαν πρὸς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς καθ' ὅλου Ἐπιστήμης.

«Δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα».

Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐπυκνώθη ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ ἠδξήθη ἡ ἐπὶ διεθνoῦς ἐπιπέδου συνεργασία, τινὲς ὁμιλοῦν «περὶ τῆς ἀνάγκης συγχωνεύσεως μεταξὺ τῶν θρησκειῶν καὶ μάλιστα περὶ τῆς ἀνάγκης δημιουργίας μιᾶς νέας παγκοσμίου θρησκείας, πὸν θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ στοιχεῖα τοῦ Χριστιανισμοῦ, Μωαμεθανισμοῦ, Βουδδισμοῦ κ.λ.π.».

Τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην συγκρητιστικὴν θεωρίαν καταπολεμεῖ ἀκριβῶς ἐν πρόσφατον βιβλίον τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Δρος Βίσσερ τ Ὀφτ ὑπὸ τὸν τίτλον «Δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα». Ὡς ὀρθῶς τονίζει καὶ ἀποδεικνύει οὗτος, ἀπὸ χριστιανικῆς πλευρᾶς εἶναι τελείως ἀπαράδεκτος μία τοιαύτη συγκρητικὴ ἀνάμιξις θρησκειῶν. Τὸ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου μῆνυμα οὐδόλως εἶναι δυνατὸν νὰ συγχωνευθῇ μετὰ μωαμεθανικῶν ἢ βουδδιστικῶν ἐννοιῶν. Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ κατανοηθῇ ὑπὸ πάντων, ὅτι «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. δ', 12).

Δὲν ἐλησμόνησαν τὴν ἱστορικὴν κληρονομίαν.

Ἀληθῶς οφείλονται συγχαρητήρια καὶ εὐχαριστίαι εἰς τὴν ἐν Σεβτὸν τοῦ Βελγίου φιλορθόδοξον μονὴν τῶν βενεδικτίνων οὐ μόνον διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς ἐκδοσιν τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ καὶ τὴν ὀργάνωσιν ἐν Βενετία ἐβδομάδος μελετῶν περὶ τοῦ ἀνατολικοῦ μοναχισμοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς δημοσίευσιν τοῦ πρώτου τόμου περισπούδαστου συγγράμματος ἀφιερωμένου εἰς τὴν Χιλιετηρίδα τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἡ ἀξιόπαινος αὕτη ἐκδοσις ἐγένετο τῇ συμβολῇ τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον μονῶν τῶν βενεδικτίνων, οἵτινες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπέδειξαν, ὅτι «δὲν ἐλησμόνησαν οὔτε τὴν ἱστορικὴν κληρονομίαν, τὴν ὅποیان ἔλαβον ἐξ Ἀνατολῶν οὔτε τὴν συνεχιζομένην συγγένειάν των πρὸς τοὺς συγχρόνους μαθητὰς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου».

Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἐξαρθῇ τὸ γεγονός, ὅτι πολ-

λαὶ ἐκ τῶν δημοσιευομένων εἰς τὸν τόμον ἀξιολογωτάτων μελετῶν, αἵτινες ἐγράφησαν ὑπὸ διαπρεπῶν ὀρθοδόξων καὶ ρωμαιοκαθολικῶν ἐπιστημόνων, ἐξαίρουσι οὐ μόνον τὸ μεγαλεῖον τοῦ μοναχικοῦ θεσμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ μοναχισμοῦ ποικίλας ἐπιδράσεις τῶν ἀκτινοβολούντων μοναχικῶν κέντρων τῆς Ἀνατολῆς.

«Ἡ Λειτουργία μας».

Ἡ «Ἐκκλησία» χαιρεῖ ὅλως ἰδιαιτέρως, διότι τὸ ἀπὸ τῶν στηλῶν αὐτῆς πολλακίς διακηρυχθέν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αἴτημα περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς λειτουργικῆς μορφώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πραγματοποιεῖται ὄλον ἐν καὶ περισσότερον.

Ἐξαιρετος συμβολὴ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν εἶναι καὶ τὸ ἐσχάτως δημοσιευθέν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος «Ζωή» βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Λειτουργία μας», ὅπερ περιλαμβάνει τρεῖς ἀξιολογωτάτας μελέτας τοῦ Πανοσ. ἀρχιμ. κ. Ἡλία Μαστρογιαννοπούλου, τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐν Ν. Ὑόρκῃ Ὁρθόδοξου Θεολογικῆς Ἀκαδημίας πατρὸς Ἀλεξάνδρου Σμέμαν καὶ τοῦ ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων καὶ διευθυντοῦ τοῦ γαλλικοῦ ὀρθοδόξου περιοδικοῦ «Contacts» κ. Ὀλιβιὲ Κλεμάν.

Αἱ τρεῖς μελέται αὗται παρουσιάζουν ὀλόκληρον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ βαθύτερον νοήμα τῆς ὀρθοδόξου λατρείας, ὡς καὶ τὴν ἀνακαινιστικὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς. Τοιουτοτρόπως συμβάλλονται σημαντικῶς εἰς τὸ ἔργον τῆς λειτουργικῆς μορφώσεως, καθοδηγοῦσαι τοὺς ἀναγνώστας νὰ μορφωθοῦν τόσον διὰ τὴν λειτουργίαν, τ.ἔ. διὰ τὴν ἐνεργὸν μετὰ κατανοήσεως συμμετοχὴν εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ἐκ τῆς λειτουργίας, τ.ἔ. διὰ τῆς χρήσεως καὶ οἰκειώσεως τῶν ἀπαραμίλλων μορφωτικῶν ἀγαθῶν καὶ θησαυρῶν τῆς ὀρθοδόξου λατρείας.

Δὲν ἐκπηγάζει ἐκ στενότητος ἀντιλήψεως.

Ἡ εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ ἀνάγνωσις τῆς κριτικῆς τῶν διαφορῶν κινηματογραφικῶν ἔργων πείθει διὰ τὸ κατάντημα πολλῶν ἑλληνικῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν, αἵτινες οὐ μόνον ἀπλῶς συναγωνίζονται εἰς χυδαιότητα ξένας ἀνηθίκους ταινίας, ἀλλὰ ὑπερακοντίζουσι ταύτας κατὰ πολὺ.

Δὲν ἐννοοῦμεν ἐνταῦθα τὰς «καταλλήλους» δῆθεν ταινίας, αἵτινες παρουσιάζουσι τὰς τάξεις τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ὡς κέντρα ἀσκήσεως εἰς τοὺς ἐξάλλους συγχρόνους χοροὺς καὶ δίδουσι κατὰ μαθήματα εἰς τὴν ἑλληνικὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν. Ἐννοοῦμεν πρὸ πάντων τὰς χυδαίας ἐκείνας ταινίας, εἰς τὰς ὁποίας οἱ παραγωγοὶ καὶ οἱ σκηνοθέται δὲν ἐδίστασαν νὰ παρουσιάσουν τὴν Ἑλλάδα ὡς τὸ βασίλειον τοῦ ὑποκόσμου ἢ καὶ νὰ χρησιμοποιοῦσι ὡς ἠθοποιούς ἀνηθίκους, τοὺς ὁποίους ἐδίδαξαν νὰ ἐμφανισθοῦν οὔτοι εἰς τὴν ὀθόνην ἐνώπιον

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

Κατόπιν προτάσεως του Προέδρου της Κυβερνήσεως κ. Γεωργίου Παπανδρέου προς τον Μακαριώτατον 'Αρχιεπίσκοπον 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Χρυσόστομον, συνεστήθη υπό της 'Ιεράς Συνόδου Συνοδική 'Επιτροπή εκ των Σεβασμ. Συνοδικών Συνέδρων Φλωρίνης, 'Αλμωπίας και 'Βορδαίας κ. Βασιλείου, Ναυπακτίας και Εύρυτανίας κ. Δαμασκηνού και Κυθήρων κ. Μελετίου και του εκπροσώπου του Βηφμεριακού Κλήρου αιδεσμι. Πρεσβυτέρου κ. Κων. 'Ανδρουλάκη, ήτις εμελέτησε τὸ ὅλον θέμα τοῦ ἐφημεριακοῦ μισθολογίου, τὰ πορίσματα δὲ ταύτης ἐγκριθέντα ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ της 'Ιεράς Συνόδου θὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ διὰ τὰ περαιτέρω.

τῶν θεατῶν ἐπιδιδόμενοι εἰς αἰσχρὰς πράξεις κατὰ τρόπον, καθ' ὃν οὐδεμία ἐκ τῶν ξένων αἰσχρῶν ταινιῶν ἠδυνήθη νὰ διανοηθῆ. Οὕτως αἱ ἀπαράδεκτοι αὐτὰ ταινία οὐ μόνον μεταδίδουν τὸ δηλητήριον τῆς σήφειας εἰς τοὺς θεατάς, ἀλλὰ καὶ προὑποθέτουν τὸν ἐν ὀνόματι τῆς Τέχνης ἐγκληματικὸν ἐκφραλισμὸν τῶν παιδικῶν ψυχῶν τῶν νεαρῶν ἠθοποιῶν.

'Αλλὰ διατί νὰ μὴ ἐπεμβαίη ὁ Εἰσαγγελεὺς εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας; Τὸ ἐρώτημα τοῦτο δὲν ἐκπηγάζει ἐκ στενότητος ἀντιλήψεως, ἀλλ' ἐκ τοῦ στοιχειώδους αἰτήματος τῆς ἀληθοῦς Αἰσθητικῆς, ήτις διδάσκει, ὅτι ἐν ἔργον τέχνης δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς καταστροφῆς τῶν ἠθικῶν ἀξιών. "Ὅθεν τὸ αἶτημα τῆς προστασίας τοῦ κοινωικοῦ συνόλου ἐπιβάλλει τὴν παρεμπόδισιν τῆς φθοροποιῦ ἐνεργείας τῶν μεταδιδόντων τὴν ἠθικὴν σήψιν καὶ φθοράν.

'Ασυνείδητοι ἐπιχειρηματῆαι.

Συμφώνως πρὸς τὴν διὰ τῶν ἐφημερίδων μεταδοθεῖσαν εἰδήσιν, ὁ Διευθυντῆς τῆς 'Ασφαλείας κ. Καραχάλιος εἶναι κατὰ πάντα ἀξιεπίαιος διὰ τὴν τελευταίαν ἐνέργειαν αὐτοῦ πρὸς περιφρούρησιν τῆς δημοσίας αἰδοῦς. Ἡ ἐνέργειά του αὐτῆ ὑπῆρξεν ἀποτελεσμα καταγγελίας, γενομένης εἰς τὴν Γεν. 'Ασφάλειαν περὶ τοῦ ὅτι κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐκλογῶν οἱ διευθνται διαφόρων κοσμικῶν κέντρων ἐπωφελοῦμενοι τῆς ἀπασχολήσεως τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων ἐνεφάνισαν εἰς τὰ κέντρα ταῦτα «νοῦμερα στρήπ-τῆς» ἐξαιρετικῶς προκλητικὰ καὶ ἀπάδοντα πρὸς τὸ αἰσθημα τῆς δημοσίας αἰδοῦς.

Κατόπιν τῆς καταγγελίας ταύτης καὶ μετὰ σχετικῆν διαπίστωσιν, ὁ κ. Καραχάλιος ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς διευθυντὰς τῶν κοσμικῶν καὶ λαϊκῶν κέντρων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδήλωσεν, ὅτι ἀπαγορεύεται τὸ «στρήπ-τῆς» καὶ ὅτι οἱ παραβάται θὰ συλλαμβάνονται, διὰ νὰ παραπεμφθοῦν εἰς δίκην, ἐνῶ τὰ κέντρα των θὰ κλείωνται. Οἱ διευθνται καὶ ἰδιοκτῆται τῶν κέντρων

'Αρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν

'Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 16-30 Νοεμβρίου ἐ.ἔ. ἐχοροστάτησεν εἰς διαφόρους ναοὺς τῆς 'Ιεράς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, προήδρευσε συνεδριῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων 'Εκκλησιαστικῶν 'Οργανισμῶν, συνειργάσθη μετὰ Σεβασμιωτάτων 'Αρχιερέων καὶ τῶν παρ' αὐτῷ Θεοφιλεστάτων Βοηθῶν 'Επισκόπων, ἐδέχθη διαφόρους 'Επιτροπὰς κλπ.

'Εχοροστάτησε: Τῆ 17η Νοεμβρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ 'Αθηνῶν τελεσθεῖσαν Θείαν Λειτουργίαν. Τῆ αὐτῆ ἡμέρα παρηκολούθησε τὸν ἑσπερινὸν εἰς τὴν 'Ιεράν Μονὴν Νταοῦ Πεντέλης καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ μάθημα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

—Τῆ 21η Νοεμβρίου εἰς τὴν ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ Πεντέλης

ὑπεσχέθησαν, ὅτι θὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὴν ὑπόδειξιν ταύτην τοῦ κ. Καραχάλιου.

"Ὡς ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ τηρηθῆ ἡ ὑπόσχεσις αὕτη. 'Αλλως πρέπει ἡ 'Αστυνομία νὰ ἐπέμβῃ οὐχὶ διὰ συμβουλῶν, ἀλλὰ τιμωρός. Μόνον οὕτω ὑπάρχει ἐλπίς νὰ συγκρατηθοῦν ἀσυνείδητοί τινες ἐπιχειρηματῆαι.

Βασίλειος 'Ιωαννίδης (†)

'Ο αἰφνίδιος θάνατος τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς 'Αθηνῶν, ἐκλεκτοῦ 'Ελληνοσ και εὐσεβοῦς τέκνον τῆς 'Εκκλησίας μας Βασιλείου 'Ιωαννίδου ἐβόθισε τοὺς πάντας εἰς βαθεῖαν καὶ εἰλικρινῆ θλίψιν.

'Ο ἀείμνηστος ἦτο προικισμένος μὲ ἐξαιρετοῦς πνευματικὰς ἰκανότητας, σπάνια χαρίσματα καὶ ἠθικὰς ἀρετάς, τὰς ὁποίας ἀφιέρωσεν ἀποδοτικώτατα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης, τῆς 'Εκκλησίας καὶ τῆς 'Ελληνικῆς μας Πατρίδος, ἀναπτύξας λαμπρὰν καὶ καρποφόρον διδακτικὴν, συγγραφικὴν, ἐκκλησιαστικὴν καὶ πατριωτικὴν δρασιν. Γενικῆ δὲ καὶ ἀμέριστος ἦτο ἡ πρὸς αὐτὸν ἐκτίμησις. Διότι εἶχε μεγάλην ψυχὴν, ἰσχυρὰν διάνοιαν, πλούσιον ἐσωτερικὸν κόσμον καὶ ἤρεμον, πρῶον καὶ ἄτυφον χαρακτήρα. 'Εκράτησε δὲ πάντοτε ὑψηλὰ τὴν δᾶδα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ἐλπίδος καὶ ἀνεδείχθη ὀλοκληρωμένη χριστιανικὴ προσωπικότης, ἡ ὁποία θὰ παραμείνῃ φωτεινὸν παράδειγμα πρὸς μίμησιν.

Αἱ ἐμβριθεῖς του ἐπιστημονικαὶ μελέται εἶχον καταστήσει αὐτὸν γνωστὸν καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπου πολλάκις ἀντεπροσώπευσε τὴν 'Εκκλησίαν μας εἰς διεκκλησιαστικὰ συνέδρια καὶ ὑπερήσπισε τὸ κύρος καὶ τὰς ἀληθείας τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας μας.

'Ἡ «'Εκκλησία», τῆς ὁποίας ὁ ἀείμνηστος ὑπῆρξεν ἐκλεκτὸς καὶ πολῦτιμος συνεργάτης, αἰσθάνεται βαθυτάτην ὀδύνην διὰ τὸν πρόωρον θάνατόν του καὶ δέεται τοῦ Κυρίου, ὅπως ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του ἐν σκηναῖς δικαίων.

τελεσθεῖσαν Θ. Λειτουργίαν ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Κληρικῶν Ἑλλάδος.

—Τῇ 24ῃ Νοεμβρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσαν Θεῖαν Λειτουργίαν, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἐξεφώνησεν ἐπιμνημόσυνον λόγον, διερμηνεύσας τὰ αἰσθητά του ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπὶ τῇ ἀγρία δολοφονίᾳ τοῦ Προέδρου τῶν Η.Π.Α. Τζὼν Κέννεντυ.

—Τῇ 25ῃ Νοεμβρίου εἰς τὸν Μέγαν Ἑσπερινὸν τὸν τελεσθέντα εἰς τὸν ἐορτάζοντα ἱερὸν ναὸν Ἀγίας Αἰκατερίνης Πλάκας.

Π ρ ο ε σ τ η: Τῇ 26ῃ Νοεμβρίου τῆς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τελεσθείσης Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν Βασιλείου Ἰωαννίδου.

—Τῇ 27ῃ Νοεμβρίου τῆς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τελεσθείσης ἐπιμνημόσυνου δεήσεως ὑπὲρ τοῦ δολοφονηθέντος Προέδρου τῶν Η.Π.Α. Τζὼν Κέννεντυ, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησαν ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς μετὰ τοῦ Διαδόχου καὶ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, τὰ μέλη τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος καὶ πλῆθος κόσμου.

—Τῇ 29ῃ Νοεμβρίου τῆς ἐν τῷ ἱερῷ ναῶ Ἀγίου Νικολάου Πευκακίων τελεσθείσης Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς «Ζωῆς» ἀειμνήστου Κολλιπούλου.

Π ρ ο ῆ δ ρ υ σ ε: Τῇ 16ῃ Νοεμβρίου τῆς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν ὁρίων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

—Τῇ 18ῃ Νοεμβρίου τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

—Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προήδρευσε συνεδρία τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ ἐπὶ τῶν Διανομῶν, τῆς ὁποίας μετέσχον καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ ἐν λόγῳ Συμβουλίου.

—Τῇ 19ῃ Νοεμβρίου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ τῶν Διαχριστιανικῶν ζητημάτων.

—Τῇ 20ῃ Νοεμβρίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κασιματείου Κληροδοτήματος.

—Τῇ 21ῃ Νοεμβρίου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

—Τῇ 22ᾳ Νοεμβρίου τῆς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν ὁρίων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς μελέτης τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

—Τῇ 23ῃ Νοεμβρίου τῆς ἐκτάκτου συσκέψεως τῶν Σεβασμ. Συνοδικῶν Συνέδρων, τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Δελτίου «Ἐκκλησία» καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς μελέτης τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

—Τῇ 28ῃ Νοεμβρίου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

—Τῇ 29ῃ Νοεμβρίου τῆς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν ὁρίων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

—Τῇ 30ῃ Νοεμβρίου τῆς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ὁρίων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Μ ε τ έ β η: Τῇ 22ᾳ Νοεμβρίου εἰς τὴν Πρεσβείαν Λιβάνου καὶ συνεχάρη τὸν Πρεσβευτὴν ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἐορτῇ τῆς χώρας τοῦ.

—Τῇ 23ῃ Νοεμβρίου εἰς τὴν Πρεσβείαν τῶν Η.Π.Α. καὶ συνελυθή τὸν Πρεσβευτὴν ἐπὶ τῇ δολοφονίᾳ τοῦ Προέδρου Κέννεντυ.

—Τῇ 29ῃ Νοεμβρίου εἰς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Πρεσβείαν καὶ συνεχάρη τὸν Πρεσβευτὴν ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἐορτῇ τῆς χώρας τοῦ.

Σ υ ν ε ι ρ γ ά σ η: Τῇ 18ῃ Νοεμβρίου μετὰ τοῦ ἐντεταλμένου Συμβούλου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου.

—Τῇ 30ῃ Νοεμβρίου μετὰ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης.

Π α ρ έ σ τ η: Τῇ 21ῃ Νοεμβρίου εἰς τὴν τελετὴν ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης «Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Κληρικῶν Ἑλλάδος», ἀπευθύνας πατρικᾶς νοουθεσίας πρὸς τοὺς ἀποφοιτῶντας ἐκ τοῦ Φροντιστηρίου κληρικούς.

Ἐ δ έ χ θ η: Τῇ 18ῃ Νοεμβρίου τὸν στρατηγὸν Μουτσόπουλον.

—Τῇ 20ῃ Νοεμβρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἰθάρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκόπιον, τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Τιμόθεον καὶ τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ὄργανισμοῦ Προλήψεως Ἀτυχημάτων.

—Τῇ 30ῃ Νοεμβρίου τὸν Διευθυντὴν τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς, τὸν ἐκδότην τῆς Ὀρθοσκευτικῆς καὶ Ἠθικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας κ. Μαρτίνον καὶ τὸν Ἱεροδιάκονον Ἀναστάσιον Γιαννουλάτον, ὅστις ἀναχωρεῖ διὰ τὸ Μεξικόν, ὅπου θὰ μετάρχη ἀπὸ 8-20 Δεκεμβρίου τῆς Συνελεύσεως τῆς ἐπὶ τῶν Ἱεραποστολῶν καὶ τοῦ Ἐὐαγγελισμοῦ Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος, κυριαρχικῇ ἀδείᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.

—Τῇ 20 Ὀκτωβρίου ἐχειροτόνησεν εἰς πρεσβύτερον ἐν τῷ ἱερῷ ναῶ Ἀγίου Ἐλευθερίου Πατησίων τὸν διάκονον Γεώργιον Χατζῆν, ἀπόφοιτον τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου Καλαμῶν.

—Τῇ 4 Νοεμβρίου προήδρευσε συνεδρία τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

—Τῇ 6 Νοεμβρίου προήδρευσε ἐπίσης συνεδρία τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

—Τῇ 12 Νοεμβρίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὸν ἐν τῷ Ὁδελῷ Ἀθηνῶν διαγωνισμὸν διὰ πέντε ὑποτροφίας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς φοίτησιν εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ ὡς ἄνω Ὁδελίου.

—Τῇ αὐτῇ προήδρευσε συνεδρία τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

—Τῇ 28 Νοεμβρίου μετέσχε συνεδρία τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων, κυριαρχικῇ ἀδείᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, κατὰ μῆνα Νοεμβρίου ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

—Τῇ 5ῃ Νοεμβρίου προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀσύλου Ἀγ. Ἀνδρέου Νέας Σμύρνης.

—Τῇ 8ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλησιῶν Ὁφρανοτροφείου Βουλιαγμένης.

—Τῇ 11ῃ Νοεμβρίου παρέστη εἰς ὀρθοσκευτικὴν μουσικὴν συμφωνίαν δοθεῖσαν εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τῆς Ἀνακωχῆς τοῦ Ἀ' Παγκοσμίου Πολέμου.

—Τῇ 13ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς συνελιτούργησε μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ καὶ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κερνίτσης κ. Χρυσόστομου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὀνομαστικῆς ἐορτῆς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομου Β'.

—Τῇ 14ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ὑπεδέξατο ἐκ μέρους τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τῶν Ἀθηνῶν τοὺς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀφιχθέντας Σεβ. Μητροπολίτας Χαλδίας κ. Κύριλλον, Γαλλίας κ. Μελέτιον, Αὐστρίας κ. Χρυσόστομον καὶ Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα.

—Τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ παρεκάθησεν εἰς τὸ ἐν Ἱ. Μονῇ Πεντέλης δοθὲν Γεύμα ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου.

—Τῇ 15ῃ Νοεμβρίου ὠμίλησε εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Πάντων πρὸς τοὺς μέλλοντας νὰ συμμετάσχουσιν εἰς τὴν ἀντιαιρετικὴν ἐξόρμησιν τοῦ 4ου τομέως τῇ 22.11.63.

—Τῇ 20ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς παρέστη τῆς παννυχίδος εἰς τὸν ἐορτάζοντα Πανεπιστημικὸν Ναὸν Καπνικαρέας.

— Τῆς 22α Νοεμβρίου προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀσύλου Ἀγ. Ἀνδρέου Ν. Σμύρνης.

— Τῆς 23ῆς τοῦ ἰδίου μηνὸς προήδρευσε τῆς Ἐφορείας τοῦ Ὀρφανοτροφείου Βουλαγαμένης.

— Τῆς 25ῆς Νοεμβρίου παρέστη εἰς διάλεξιν ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ Δρος Hess ἐπὶ τοῦ θέματος Προλήψεως τῆς ἐκκλησιαστικότητος.

— Τῆς 29ῆς τοῦ ἰδίου μηνός, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ ὡς προεδρεύων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀσύλου Ἀγ. Ἀνδρέου, κατέθεσε τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ μέλλοντος νὰ οικοδομηθῆ νέου κτιρίου τοῦ ἐν λόγῳ Ἰδρύματος, κατόπιν δωρεᾶς κληροδοτηθείσης διὰ διαθήκης ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀμερικῇ ἀποθανόντος ὁμογενοῦς Χαράλαμπος Γκιλλῆ. Τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐχοροστάτησε εἰς τὸ πανηγυρίζον παρεκκλήσιον τοῦ Ἐκκλ. Ἀσύλου Ἀγ. Ἀνδρέου Νέας Σμύρνης.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κίτρους

Ἡ πόλις τῆς Κατερίνης ἐώρτασε τὴν ἐορτὴν τῆς πολιούχου αὐτῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης μετὰ μεγάλης λαμπρότητος, ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρᾶς βαθείας θερησκευτικῆς κατανύξεως καὶ τῆς συμμετοχῆς χιλιάδων λαοῦ. Εἰς τὰς πανηγυρικὰς ἀκολουθίας μετέσχον ἐκτὸς τοῦ οἰκείου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Καλλίνικος, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλος, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονύσιος, Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος, Ἐλασσώνος κ. Ἰάκωβος, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Εὐστάθιος καὶ Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος κ. Ἰάκωβος.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς Θείας Λειτουργίας ἐγένετο ἡ λιτάνευσις τῆς εἰκόνας, καθ' ἣν, ἐκτὸς τῶν πλαισιουμένων ὑπὸ ἑκατοντάδος ἱερέων Σεβασμ. Μητροπολιτῶν, παρέστησαν ἅπασαι αἱ ἀρχαί, ὁ διοικητὴς τοῦ Β' Σώματος Στρατοῦ καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Εἰς τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν τῆς πόλεως ὠμίλησαν καταλλήλως οἱ Σεβασμ. Μητροπολίται Κίτρους κ. Βαρνάβας καὶ Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος.

Εἰδικὸν συνεργεῖον ἐξ Ἀθηνῶν ἐκινηματογράφησε τὴν ὄλην τελετὴν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α.Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Αθναγόρου κατὰ τὰς προσφάτους συνεδριάσεις αὐτῆς ἠσχολήθη μετὰ ἄλλων περὶ τὴν ἐορτὴν τῆς τεσσαρακονταετίας ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας περὶ τὸ ζήτημα τῆς μελετωμένης ἀποστολῆς εἰς τὰς ἐν Ἁγίῳ Ὅρει Ἱ. Μονὰς Χιλιανδαρίου καὶ Ζωγράφου Σέρβων καὶ Βουλγάρων μοναχῶν πρὸς ἐγκαταβίωσιν ἐν αὐταῖς περὶ τὴν στάσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν διαγενόμενην Σύσκεψιν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν Ρόδῳ περὶ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἀρτισυστάτων Ἱ. Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ὄρους ἐν Ἑυρώπῃ περὶ τὸν ἐορτασμόν τῆς 800ῆς ἐπετείου τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Οὐψάλης.

— Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης προσεκάλεσε τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα καὶ τὸν Κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Παν. Χρήστου, ἵνα συζητήσῃ καὶ καθορίσῃ μετ' αὐτῶν τὰ τῆς ὁργανώσεως καὶ λειτουργίας τῆς ἰδρυθησομένης «Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας Πατερικῶν Σπουδῶν» εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Βλατάδων Θεσσαλονίκης.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὴν Τετάρτην, 30ὴν Ὀκτωβρίου, ἡ Β' Ρωμαιοκαθολικὴ Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ ἀπεφάσισεν, ὅτι «θεῖω δικαίῳ οἱ ἐπίσκοποι μετέχουν σὺν τῆς πλήρους καὶ ὑπάτης ἐξουσίας, τῆς ὁποίας ἀπολαβεῖ ὁ Πάπας».

Ἐλήξεν ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ ἡ συζήτησις τῶν κεφαλαίων περὶ λαϊκῶν καὶ περὶ ἀγιωσύνης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὡσαύτως ἐψηφίσθη τὸ περὶ Λειτουργικῆς σχέδιον. Ὡσαύτως ἐγκρίνεται ἡ μεταρρυθμίσις τοῦ ἡμερολογίου, ἐν αὐτῇ γίνη δεκτὴ ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες δίστανται τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Συμφώνως πρὸς τὸ προτεινόμενον νέον ἡμερολόγιον, τοῦτο θὰ εἶναι διαρκῶς ὁμοίωμορον καὶ θὰ συνεπάγεται τὴν εἰς καθωρισμένην ἡμερομηνίαν τέλεσιν τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα.

— Ὁ Πάπας ἐχειροτόνησεν 14 ἐπισκόπους προοριζομένους διὰ τὰς ἱεροποστολάς τῶν χωρῶν Αὐστραλίας, Κογκά, Ὀνδούρας, Ἰνδίων, Ἰαπωνίας, Κορέας, Μαλί, Πακιστάν, Τανγκανίκας, βορείου Ροδεσίας καὶ Ταϊλάνδης.

— Ὁ πάπας Παῦλος ΣΤ' ἔκαμεν ἔκκλησιν πρὸς τοὺς κυβερνήτας τῆς Κομμουνιστικῆς Κίνας νὰ μεταχειρίζονται μετὰ δικαιοσύνης τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς τῆς Κίνας.

— Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν ἐχειροτονήθη ὁ πρῶτος ἐγγαμος ρωμαιοκαθολικὸς ἱερεὺς. Οὗτος προερχόμενος ἐκ τῶν τάξεων τοῦ Προτεσταντισμοῦ ἠσπάσθη τὸν Ρωμαιοκαθολικισμόν.

— Κατόπιν ἐπιθυμίας τοῦ πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ', ἀνακοινώθεισις εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἀνατορικῆς φρουρᾶς, τὰ μέλη αὐτῆς ἐφεξῆς δὲν θὰ ὀπλοφοροῦν οὔτε ἐντὸς τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἀγ. Πέτρου οὔτε ἐντὸς τῶν παπικῶν διαμερισμάτων.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΑΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐκκλησιαστικὰ προσωπικότητες τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας προέβησαν δημοσίᾳ εἰς αὐστηρὸν κριτικὴν τῶν περιφημῶν «39 ἄρθρων», τὰ ὁποῖα γραφέντα τὸν 16ον αἰῶνα καθιερῶσιν τὴν ἔναντι τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Πουριτανῶν θέσιν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Κηρύττων εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Γουίντσεστερ ὁ πάστορ Α. ντὲ Μεντιέτα, κανονικὸς τοῦ ναοῦ, ὑπεστήριξε τὴν «βελτιώσιν τῶν μετὰ τῆς Ρώμης σχέσεων» καὶ ἐξήτησε ὅπως τὰ «39 ἄρθρα» ἀντικατασταθῶν διὰ συγχρόνου ὁμολογίας πίστεως. Ὁ ἱερεὺς Χ. Μοντεφιόρε, κανονικὸς καὶ θεολόγος ἐν Καίμπριτζ, ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν δύναται νὰ δεχθῆ ὅλα τὰ ἄρθρα. Τέλος ὁ ἱερεὺς Π. Χίγκινς ντὲ Σάουθγουόρμ εἶπεν, ὅτι τὰ ἄρθρα ταῦτα «ἀποτελοῦν θεολογικὸν ἀπολίθωμα ἐγκλεισμένον εἰς τὴν σύστασιν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας».

— Κατὰ τὴν πρόσφατον Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς Μπρίστολ ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῆ ἐκ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἡ κατάργησις τοῦ περὶ μικτῶν γάμων Ρωμαιοκαθολικοῦ κανόνος, καθ' ὃν τὸ Ρωμαιοκαθολικὸν μέλος πρέπει ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ βαπτίσῃ τὰ τέκνα εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ φροντίσῃ διὰ τὸν προσηλυτισμὸν τοῦ ἑτέρου μέλους.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ ρωμαιοκαθολικὸς καρδινάλιος Μπέα, πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν Γραμματείας, πρότερον τὴν σύστασιν «Καθολικοῦ Ἰνστιτούτου Οἰκουμενισμοῦ» μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' ἐν Βατικανῷ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἡ πρότασις αὐτῆ ἐγένετο κατὰ τὴν διάλεξιν τοῦ περὶ τῶν διεθνῶν διαστάσεων τῆς ἐνωτικῆς ἐπιστήμης, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ γερμανὸς καρδινάλιος ἐτόνισεν, ὅτι «ὅστις ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, ἐργάζεται συγχρόνως ὑπὲρ τῆς ἐνότητος τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου».

— Ἐπιτροπὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐπεσκέφθη τὴν «Ἐκκλησίαν τῶν Ἀδελφῶν» τῶν Η.Π.Α. καὶ ἐπεκρινώσθη μετὰ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν κύκλων τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ρωσικὴ ἀποστολὴ μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀδελφῶν υπέγραψαν κοινὸν ἀνακοινωθέν, σχετικὸν πρὸς τὴν εὐθύνην, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ Ἐκκλησία διὰ τὴν ἐδραΐωσιν τῆς εἰρήνης.

Δ' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

(16—21 Σεπτεμβρίου 1963)

Ἐν καὶ πλέον ἔτος πρὸ τῆς συγκλήσεως τοῦ Δ' Διεθνοῦς Συνεδρίου τῶν Πατρολογικῶν Σπουδῶν, ὁ φημισμένος Πατρολόγος τῆς Ὁξφόρδης Καθηγητῆς F. L. CROSS, κύριος ἐμπνευστῆς καὶ διοργανωτῆς τοῦ Συνεδρίου, ἔστειλε τὴν πρώτην εἰδοποίησιν—ἀγγελίαν εἰς χιλίους καὶ πλέον ἐπιστήμονας διαφόρων χωρῶν, καλῶν αὐτοὺς νὰ δηλώσουν συμμετοχὴν. Οἱ ἀποδεχθέντες τὴν πρόσκλησιν καὶ δηλώσαντες συμμετοχὴν ἀπέτελεσαν τοὺς Συνέδρους τοῦ ἀνὰ τετραετίαν συγκαλουμένου τούτου Συνεδρίου ἀπὸ 16ης μέχρι 21ης Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ.

Τὸ Συνέδριον συνεκλήθη εἰς τὴν παγκοσμίως γνωστὴν καὶ περίφημον Πανεπιστημιούπολιν τῆς Ὁξφόρδης μὲ τὰ 18 Κολλέγια—Πανεπιστήμια, τὰς περιφίλους καὶ πλουσιωτάτας βιβλιοθήκας καὶ τὴν σοβαρὰν ἐπιστημονικὴν παράδοσιν. Ἀπὸ ἀπόψεως κτιριακῆς τὸ κέντρον τοῦ Συνεδρίου ἦτο ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ (ἔτος θεμελ. 1525). Οἱ Συνέδριοι διέμενον εἰς τοὺς κοιτώνας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Κολλεγίων Πημπροουκ καὶ Πανεπιστημίου. Ἄρκετοὶ δὲ ἑτακτοποιήθησαν μόνον τῶν εἰς διάφορα ἄλλα καταλύματα.

Ὁ σκοπὸς τοῦ Συνεδρίου ἦτο νὰ προαγάγῃ τὴν γνώσιν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ ὅλας τὰς ἀπόψεις. Νὰ δώσῃ εὐκαιρίας παρουσιάσεως ἐπιστημονικῶν μελετῶν καὶ ἔρευνῶν εἰς τὸ πεδίου τῆς Πατρολογίας, ἀνταλλαγῆς πληροφοριῶν καὶ γνωμῶν καὶ εὐκαιρίας ἀνεπίσημων συζητήσεων καὶ γνωριμιῶν. Κεντρικὸν θέμα τοῦ ὅλου Συνεδρίου ἦτο: «Ἡ θέσις τῶν Πατέρων καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν».

Τὰ κατωτέρω παρατιθέμενα στοιχεῖα ἐλπίζομεν νὰ εἶναι χρήσιμα διὰ μίαν ἐπιπεφθῆ σύγκρισιν καὶ περαιτέρω βελτιώσιν τῶν Πατρολογικῶν σπουδῶν ἐν Ἑλλάδι.

Ἐλαβον μέρος ὡς Συνέδριοι 620 ἐπιστήμονες, ἄρκετοὶ τῶν ὁποίων εἶναι διεθνοῦς φήμης καὶ κύρους. Οἱ πλεῖστοι τούτων κατέχουν πανεπιστημιακὰς ἑδρας ἢ εἶναι Διευθυνταὶ καὶ Ἐπιμεληταὶ διαφόρων πανεπιστημιακῶν Τμημάτων. Ἄρκετοὶ ἐπίσης ἦσαν μοναχοὶ λίαν πεπαιδευμένοι καὶ γλωσσολογίαι. Τὰ 90 ο/ο ἐκ τῶν ἄρρένων Συνέδρων ἦσαν κληρικοί. Οἱ Συνέδριοι προήρχοντο ἀπὸ 35 περίπου χώρας τοῦ κόσμου. Οἱ συμμετασχόντες Ἑλλήνες ἦσαν 11 τὸν ἀριθμὸν, ἔξ ὧν 3 πανεπιστημιακοὶ Καθηγηταὶ καὶ 3 διδάκτορες. Οἱ ὑπόλοιποι Ὁρθόδοξοι, κυρίως Ρῶσοι τῆς διασποράς, ἦσαν 20, μετὰξὺ τῶν ὁποίων 2 Ἀρχιεπίσκοποι, 1 ἐπίσκοπος καὶ 5—6 ἕτεροι κληρικοί, καὶ ὁ καθηγητῆς κ. Β. Ἀναγνωστόπουλος τῆς Χάλκης. Ἡ συνολικὴ συμμετοχὴ τῶν Ὁρθόδοξων ἦτο περίπου 5 ο/ο.

Αἱ πάσης φύσεως ὁμιλίαι διηρέθησαν εἰς τρεῖς κατηγορίας: α) MASTER THEMES, ἦτοι ὁμιλίαι ὑπὸ ἐντελῶς εἰδικευμένων καὶ πεπειραμένων ὁμιλητῶν. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν ὁμιλιῶν τούτων ἦτο 43. Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς ὁμιλήσεν καθηγητῆς τῆς Πατρολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/κης κ. Παν. Χρήστου ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διπλῆς γνώσεως παρὰ τῷ Γρηγορίῳ τῷ Παλαμᾷ. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων Ὁρθόδοξων ὁμιλήσεν ἐπίσης ὁ διάσημος Θεολόγος κ. Γεώργιος Φλορόβσκυ, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου HARVARD, μὲ θέμα: «Τὰ προβλήματα τοῦ Ψευδο—Διονυσίου». Μετὰ τὰς εἰσηγήσεις τοῦ εἴδους τούτου, αἰτνες διήρχον 45' περίπου, ἠκολούθησαν μακρὰ θεολογικὰ συζητήσεις διαρκείας ἐπίσης 45' περίπου. β) LECTURES, ἦτοι διαλέξεις, ὑπὸ πεπειραμένων πανεπιστημιακῶν καθηγητῶν, διαρκείας 30' περίπου, ἀκολουθούμεναι ὑπὸ συζητήσεων. Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ὁμιλήθη ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἦτο ὁ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/κης κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, μὲ θέμα: «Τὸ πνεῦμα τῶν Πατέρων καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος λατρεία». Σύνολον διαλέξεων 18. γ) COMMUNICATIONS, ἦτοι ἀνακινώσεις. Αὗται ἦσαν σύντομοι ὁμιλίας διαρκείας 15'—20' ἐπὶ διαφόρων ἐντελῶς εἰδικῶν πατρολογικῶν θεμάτων ἢ καὶ γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος. Αἱ ἀνακινώσεις αὗται ἦσαν 180 συνολικῶς. Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν τῶν ὁμιλιῶν ἐκ τῶν Ἑλλήνων Συνέδρων ὁμιλήσαν ὁ πανοσ. Ἀρχιμ. Δρ. Μεθόδιος

Φούγιας, Προϊστάμενος τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνικοῦ Ναοῦ MANCHESTER μὲ θέμα: «Ὁ Μ. Βασίλειος καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ τῆς Ρώμης», ὁ Θεολόγος κ. Ἡλίας Μουτσούλας: «Ἡ ἔννοια τοῦ θροῦ αἱρέσεως παρὰ τῶν Ἐπιφανῶν Σαλαμίνος», καὶ ὁ ὑποφαινόμενος, μὲ θέμα: «Ὁ Λόγος πρὸς Ἑλληνας», ἐν ἔργον τοῦ Ἀγ. Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου θεωρούμενον ὡς ἀπολεσθέν». Ἐκ τῶν λοιπῶν Ὁρθόδοξων ὁμιλητῶν τῆς κατηγορίας αὐτῆς ἦσαν ὁ ἐπιφανὴς Θεολόγος Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Βρυξελλῶν Σεβ/τος Βασίλειος KRIVOCHEINE, μελετητῆς καὶ βαθῆς γνώστης Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ Συμεῶνος τοῦ Νέου Θεολόγου, ὁ Γάλλος Ἀρχιμ. κ. Πέτρος L' HULLIER, καὶ ὁ Σέρβος ἑλληνομαθὴς καθηγητῆς τῆς Θεολογίας κ. Σ. Γκόσεβιτς. Ἀνακινώσιν τοῦ εἴδους τούτου ἔκαμεν ἐπίσης καὶ ὁ Ἑλληνοαμερικανὸς Δρ. Ἀγγελοσ Φιλιππόπουλος.

Πᾶσαι αἱ ὁμιλίαι ἦσαν ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντος. Μερικαὶ ἦσαν ἢ τελευταία λέξις τῆς πατρολογικῆς ἐπιστήμης ἐπὶ ὀρισμένων θεμάτων. Ἄλλαι ὑπεστήριζαν γνωστὰς μὲν θέσεις, ἀλλὰ μὲ νέα μορφήν καὶ νέα στοιχεῖα. Ἡ συζήτησις ἦτο πάντοτε διαφωτιστικὴ καὶ ἐπωφελῆς. Δυστυχῶς ὁ χρόνος δὲν ἦτο πάντοτε ἐπαρκής, ἰδίως εἰς τὰς COMMUNICATIONS, καὶ πολλὰ ἀνταλλαγὰ ἀπόψεων δὲν ἐγέναν λόγῳ ἐλλείψεως χρόνου. Ἴσως τοῦτο ἦτο ἐν μειονέκτημα τοῦ Συνεδρίου. Καὶ ἴσως θὰ ἦτο ὠφελιμώτερον νὰ ὑπῆρχον ὀλιγώτεροι ἀνακινώσεις καὶ περισσότερος χρόνος πρὸς συζήτησιν, ἐφ' ὅσον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαρκέσῃ περισσότερο τὸ Συνέδριον. Ἐκ τῶν μὴ Ὁρθόδοξων ὁμιλητῶν διεκρίθησαν ἰδίως ὁ Γάλλος καθηγ. J. DANIÉLOU, οἱ Ἀγγλοὶ καθηγ. H. CHADWICK καὶ S. L. GREENSLADE, ὁ Ἰταλὸς καθηγ. DES PLACES, ὁ Ἀμερικανὸς καθηγ. B. M. METZGER καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Αἱ πάσης φύσεως ὁμιλίας αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἐντὸς τῶν πέντε ἡμερῶν τοῦ Συνεδρίου ἦσαν 242, ἦτοι 50 περίπου ἡμερησίως! Ἐκ τῶν Συνέδρων ὁμιλήσεν τὸ 1/3 τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ καὶ πλέον.

Ὡς πρὸς τὴν ποιικίαν τῶν θεμάτων δύναται νὰ σημειωθῶν τὰ ἐξῆς: 140 ὁμιλίας, ἦτοι πλεόν τοῦ ἡμίσεος τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ, ἦσαν Πατρολογικῶς περιεχομένου, τοῦλάχιστον ὅπως τὸ ἐνοσοῦν οἱ ξένοι, οἵτινες θεωροῦν Πατρολογίαὶν πᾶν ὅ,τι σχετίζεται μὲ τοὺς Πατέρας. 42 ὁμιλίας ἦσαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Ἑκκλησιολογίας. 14 ὁμιλίας ἐγένοντο ἐπὶ θεμάτων τῆς Καινῆς Διαθήκης, 6 ὁμιλίας μὲ θέματα Κανονικοῦ Δικαίου καὶ ἕτεραι 40 ὁμιλίας ἐγένοντο ἐπὶ διαφόρων ἄλλων θεολογικῶν θεμάτων.

Ἐκ τῶν ἄλλων ἐκδηλώσεων τοῦ Συνεδρίου ἀξίζει νὰ σημειωθῶν ἰδιαίτερος τὰ INSTRUMENTA STUDIUM, ἦτοι ἀνακινώσεις καὶ πληροφορίαι περὶ Ἰνστιτούτων, ἐκδόσεων ἔργων Πατέρων, Περιοδικῶν, Συλλογῶν κ.λπ., μίᾳ διάλεξις μὲ θέμα «Ὁ ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πατρολογικῶν σπουδῶν», τῆς ὁποίας ἠκολούθησε ἐπίδειξις λειτουργίας τοῦ Ἑγκεφάλου, δύο ἐπισκέψεις εἰς τὴν ἀρχαίαν (ἀπὸ τοῦ 1450) καὶ πλουσιωτάτην BODLEIAN LIBRARY καὶ τὸ ASHMOLEAN MUSEUM τέχνης καὶ ἀρχαιολογίας, καὶ εἰς πανηγυρικὸς ὀρθόδοξος ἑσπερινὸς εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Ὁξφόρδης, μὲ συμμετοχὴν 2 Ἀρχιεπισκόπων, 1 Βοηθοῦ Ἐπισκόπου, 11 πρεσβυτέρων καὶ 2 διακόνων, προσεζήρχοντος τοῦ Σεβ/του Ἀρχιεπισκόπου Ἀντωνίου BLOOM, Ἐξάρχου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, διὰ τοὺς Ρώσους τοὺς διαμένοντας εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην. Οἱ Ὁρθόδοξοι Συνέδριοι εἶχον καὶ ἕτεραν λατρευτικὴν εὐκαιρίαν. Μίαν Ἀρχιερατικὴν Θ. Λειτουργίαν εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τοῦ Οἴκου «Ἀγ. Γρηγόριος καὶ Ἀγ. Μακρίνα», τὸ ὁποῖον διευθύνει ἐπιτυχῶς ὁ γνωστὸς Ρώσος Θεολόγος καὶ συγγραφεὺς Ὑψηλοῦ Νικολά Ζερνώφ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Συνέδρων τοῦ ἐφετεινοῦ Δ' Συνεδρίου ἦτο μεγαλύτερος τῶν προηγηθέντων τριῶν (1951, 1955, 1959), καὶ τοῦτο δηλοῖ τὴν ὑψηλὴν θέσιν τῶν ὁποίων κατέλαβε τοῦτο εἰς τὴν συνείδησιν τῶν Πατρολόγων καὶ Θεολόγων ὅλου τοῦ κόσμου. Οἱ Συνέδριοι ἔχουν πλέον ἰδίαν πείραν τῆς ἀτίας ὀργανώσεως, τῆς ἀξίας τῶν ἀνακινώσεων καὶ τῶν ἀνταλλαγῶν ἀπόψεων, καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ὠφελείας τῆς προερχομένης ἐκ τοῦ Συνεδρίου τούτου. Εἶναι δὲ εὐεξήγητον ὅτι ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν τοῦ WESTMINSTER Σεβ/τος Χῆναν ἔστειλε θερμὸν χαίρετιστῆρον τηλεγράφημα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀλεξανδρουπόλεως

ΚΛΗΣΙΣ

Π ρ ό ς

Τὸν Ἱερέα Ἀθανάσιον Τίμπαμπαν, τ. Ἐφημέριον Κορνοφωλέας—Σουφλίου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, ἀγνώστου διαμονῆς.

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἀνακριτοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀλεξ/πόλεως, ἱερέως Λουκά Κοκκίνη, ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ Ἀγ. Ἀναστασίας-Μάρης καὶ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως τὴν 13ην Ἰανουαρίου 1964, ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 9ην π.μ., ἵνα ἀπολογηθῆς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἐκτελοῦντος χρέη Ἀνακριτοῦ, δι ἀποδοθείσας πρὸς ὑμᾶς κατηγορίας.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι εἰς περίπτωσιν μὴ ἐμφανισέως σου θέλεις κριθῆ ἀναπολόγητος.

Ἐν Ἀλεξανδρουπόλει τῇ 15ῃ Νοεμβρίου 1963

Ὁ Ἀνακριτῆς Ὁ Γραμματεὺς
Ἱερεὺς Λουκάς Κοκκίνη Ἱερεὺς Ἰωακείμ Ἀθανασάκος
† Ὁ Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως **ΙΩΑΚΕΙΜ**

Ἱερά Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχόντες ὑπ ὄψει τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200 τοῦ 1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἄρτης τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευούσης θέσεως Ἐφημερίου Κοιμησεως Θεοτόκου Δισσέλου.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 16ῃ Νοεμβρίου 1963

† Ὁ Ἄρτης **ΙΓΝΑΤΙΟΣ**

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος
καὶ Φαναριοφερσάλων

Ἐχόντες ὑπ ὄψει τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ἀν. Νόμου 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν χηρευούσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Δροσάτου (Φουντωτοῦ) ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν ὡς ἄνω ἐνορίαν.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 20ῃ Νοεμβρίου 1963

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων **ΚΥΡΙΑΛΟΣ**

εἰς τοὺς Συνέδρους καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ CANTERBURY DR. M. RAMSAY παρέστη καὶ προήδρευσε μίαν τῶν συνεδριάσεων καὶ προσεφώνησε τοὺς Συνέδρους μὲ ἐγκαρδίους λόγους.

Ἴσως ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες Θεολόγοι ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν τὴν πρωτοβουλίαν ἐνδὸς τοιοῦτου Συνεδρίου. Δυστυχῶς ὁμως δὲν τὴν ἔχομεν. Καὶ τὸ κρίμα θὰ εἶναι μεγαλύτερον ἐάν, παρὰ τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν μεγίστην ἐπιστημονικὴν ἐπιτυχίαν του, συνεχίζωμεν νὰ τὸ ὑποτιμῶμεν ἢ καὶ νὰ τὸ ἀγνοῶμεν.

Οἰκονόμος

Δρ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Μ. ΦΟΥΣΚΑΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

† Ὁ Φλωρίνης, Ἀλμωπίας καὶ Ἑορδαίας **ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ**

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας **ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν: Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: 30 ἐτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἡ ἀναγέννησις τῆς Παιδείας.

Ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τοῦ Πνευματικῶν Φροντιστηρίου.

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομου, Λόγος ἐπικήδειος εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας Τζὼν Κέννεντυ.

Ἀρχιμ. Χρυσ. Δεληγιαννοπούλου, Γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, Ἐπικήδειος εἰς τὸν Μητροπολίτην πρ. Ἡλείας κυρὸν Ἀντώνιον.

Ὁ πρ. Σερρών καὶ Νιγηρίτης Κωνσταντίνος.

Διακόνου Χριστοδούλου Κ. Παρασκευαΐδου, Πτυχιούχου Νομικῆς, Αἱ περὶ προσευχῆς ἰδέαι τοῦ Guardini.

Μήνυμα τοῦ Προέδρου τῶν Η.Π.Α. κ. Τζόνσον πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομον.

Ἀρχιμ. Α. Σταθακάρου, Ἀφίσταται τοῦ σκοποῦ.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ.

Οἰκονόμου Δρ. Κωνσταντίνου Μ. Φούσκα, Δ' Διεθνὲς Συνέδριον Πατρολογικῶν Σπουδῶν.

Προκηρύξεις.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΣΤΕΡΩΝΗ

Μενάνδρου 4—Ἀθῆναι—Τηλ. 533.805

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Γεώργιος Σ. Χρυσάφης
Ἱασηνίδου 22 — Σούρμενα